БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 272 (6708)
ДЕКАБРИИН 26
СУББОТО
1953 он

Сэн 20 мүнгэн.

МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

МТС-үүдэй ПАРТОРГАНИЗАЦИНУУДАЙ ХҮДЭЛМЭРИИЕ ҺАЙЖАРУУЛХА

Машинно-тракторна станцинууд болбол колхозно байгуулалтын индустриальна материально-техническэ база, колхозно үйлэдбэрийе хүгжөөлгын шиидхэхы хүсэн ба социалистическэ гүрэнэй зүгһөө колхозуудые хүтэлбэрилхэ гол шухала пунктнууд болонхой.

Парти, правительствын саг үргэлжын анхарал оролдолгын ашаар МТС-үүд мүнөө үеын түрүү техникээр хангагдажа, ажал ехэтэй олохон хүдэлмэринүүдые механизацилха, колхозникуудай ажалые хүнгэдхэхэ ба тэдэнэй ажалай бүтээсые улам үргэдхэхэ арга боломжотой болоо.

«СССР-эй хүдөө ажахые саашадань хүгжөөхэ хэмжээнүүд тухай» КПСС-эй Центральна Комитедэй сентябрьска Пленум хадаа манай ороной хүдөө ажахын бүхы һалбаринуудые ойрын хэдыхэн жэлэй хугасаа дотор эрид дэбжээһэнэй үндэһэ һуури дээрэ советскэ хүнүүдэй материальна болон культурна эрилтэнүүдые гүйсэд хангаха гэһэн тон шухала зорилго табиһан байна. Энэ зорилгые эршэмтэйгээр бэелүүлхэ хэрэгтэ МТС-үүд айхабтар ехэ үүргэ дүүргэхэ зэргэтэй. Тиимэһээ партиин ЦК-гэй Пленумэй шиидхэбэри дотор, мүн тэрэшэлэн «МТС-үүдэй хүдэлмэриие саашадань һайжаруулха хэмжээнүүд тухай» ССР Союзай Министрнүүдэй Соведэй ба КПСС-эй ЦК-гэй тусхай тогтоол дотор колхозно үйлэдбэрийе дэбжээлгэдэ МТС-үүдэй үүргые үргэдхэхэ, тэдэнэй хүдэлмэриие һайжаруулха талаар хэдэ хэдэн ехэ хэмжээ-ябуулганууд хараалагдаһан байха юм.

МТС-үүдтэ кадрнуудые бэлэдхэхэ шэнэ системэ байгуулагдаа, мүн урдань промышленна предприятинуудта ажаллажа байһан хэдэн олон инженернүүд, технигүүд, машинно-тракторна станцинуудай хүтэлбэрилэгшэд болгон эльгээгдэһэн ба эльгээгдэжэшье байна.

Партиин ЦК-гэй сентябрьска Пленумэй һүүлээр манайшье республикын МТС-үүдтэ олохон мэргэжэлтэд партиин уряагаар ошоһон байха юм. Мүнөө үедэ Уралай томо томо промышленна предприятинуудһаа манай эндэ хүдэлмэрилхөөр хэдэн арбаад инженернүүд, механигууд ерэжэ байнхай.

Зүгөөр, үнгэргэгдэжэ байгаа эдэ бүхы хэмжээ-ябуулганууд — хүдөө ажахые дэбжүүлхын тулада байгуулагдажа байгаа материальна условинууд ба арга боломжонууд өөһэдөө, партийна организацинуудай ажал-ябуулгые һайжаруулангүйгөөр хэрэгтэй аша үрэ үгэжэ шадахагүй байһаниинь элитэ. Эдэ арга боломжонууд ба условинуудые ашаглахын тулада партийна организацинууд үргэн ниитэ колхозникуудые, МТС-үүд болон совхозуудай хүдэлмэрилэгшэдые толгойлжо, хүдөө ажахын хүсэтэ дэбжэлтын түлөө тэмсэлдэ тэдэниие ударидаха ёһотой гэжэ партиин ЦК-гэй Пленум зааһан байна.

Ушар иимэһээ МТС-үүдэй партийна организацинуудай хүдэлмэриие һайжаруулха гээшэ шухалын шухала зорилго болоод байна. Тэдэнэр хадаа МТС-үүдэй хүдэлмэрилэгшэдэй дунда эмхидхэлэй ба политическэ хүдэлмэри үргэн далайсатайгаар ябуулжа, социалистическэ мүрысөөнэй бодото толгойлогшонор боложо, МТС-үүдэй үйлэдбэридэ ёһотой нүлөө үзүүлжэ байха зэргэтэй.

Мүнөө үедэ манай республикын зарим МТС-үүдэй партийна организацинууд өөһэдынгөө хүдэлмэриие шэнэдхэн табиха талаар зарим тэды хэмжээ-ябуулгануудые үнгэргэжэ, колхозуудые МТС-үүдэй зүгһөө хүтэлбэрилхэ хэрэгтэ муу бэшэ нүлөө үзүүлнэ. Жэшээлхэдэ, Хэжэнгын МТС-эй парторганизациин үүсхэлээр мэнэ һая тус МТС-эй дэргэдэ колхозуудай хонинной-товарна фермэнүүдые даагшанарай семинар үнгэргэгдэжэ, тэрээндэ хабаадагшад МТС-эй мэргэжэлтэдэй лекцинүүдые шагнаһан байна. Тиимэ семинарнууд саашадаашье үнгэргэгдэхөөр хараалагданхай. Мүн Ехэ-Куналейн МТС-эй парторганизациин (секретариинь нүхэр С. Лебедев) шиидхэбэреэр һая Ехэ-Куналей тосхоной Культурын байшан соо механизаторнуудай тусхай вечер боложо, тэндэ түрүү дүй дүршэл халалсан абалсаха тухай асуудал табигдаһан байгаа.

Бичурын, Иволгын, Эгэтын МТС-үүдэй партийна организацинууд муу бэшээр хүдэлмэрилнэд гэжэ тэмдэглэхэ шухала. Эгэтын МТС-эй парторганизаци (секретариинь нүхэр Пелихов) механизаторнуудай дунда ниитэ ойлгуулламжын хүдэлмэри саг үргэлжэ ябуулна. Агитаторнуудтай семинарнуудые үнгэргэнэ. Тус МТС-эй директор нүхэр Бимбаев өөрөө хэдэн лекци, элидхэлнүүдые трактор, машинануудые заһабарилагшадта, мүн харьяата колхозуудайнгаа гэшүүдтэ уншажа үгэһэн байна.

Гэхэтэй хамта, республикын олохон МТС-үүдэй партийна эхин организацинууд хүдэлмэреэ һулаар эмхидхэнэ, тиин КПСС-эй ЦК-гэй Пленумээр табигдаһан зорилгонуудые хүсэд бэелүүлжэ шаданагүй. Жэшээнь, Бургалтайн МТС-эй парторганизациие абаад үзэе. Эндэ хорёод коммунистнуудһаа бүридэһэн партийна эхин организаци бии юм. Теэд энэ парторганизациин хэһэн өөдтэй юумэ байхагүй. Эндэ партийна суглаануудшье саг болзортоо үнгэргэгдэдэггүй, тиимэһээ МТС-эй ажал-ябуулгын шухала асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдэдэггүй, шүүмжэлгэ ба өөрыгөө шүүмжэлгэ дэлгэрдэггүй. Ямар шалтагаанһаа эндэ иимэ байдал ушарааб гэхэдэ, энэ парторганизациин секретарь нүхэр Дарижапов өөрынгөө уялгануудта харюусалга багатайгаар хандана, хүдэлмэридөө эдэбхи үүсхэл гарганагүй.

Партийна эмхидхэлэй ба политическэ хүдэлмэри Кяхтын, Сүхын, Ториин, Кыренскэ МТС-үүдэй парторганизацинуудта муугаар эмхидхэгдэнэ. Имагтал энээн дээрэһээ боложо нэрлэгдэгшэ МТС-үүд машинно-тракторна парк заһабарилха IV кварталайнгаа түсэбые таһалдуулһан байха юм.

МТС-үүдэй партийна организацинуудай хүдэлмэридэхи эдэ мэтын дутагдалнуудтай саашадаа эбсэжэ огто болохогүй. Юуб гэхэдэ, хэрбээ партийна хүтэлбэриие саашадань һайжаруулжа шадаагүй һаа, мүнөө МТС-үүдэй үмэнэ табигдаад байһан ехэ зорилгонууд амжалтатайгаар шиидхэгдэжэ шадагдахагүй. Тиимэһээ МТС-үүдэй партийна организацинуудай хүдэлмэриин хэмжээе эрид дээшэлүүлхэ гээшэ тон шухала зорилго болоно.

Аймагуудай партийна комитедүүд МТС-үүдэй партийна организацинуудай хүдэлмэриие хододоо шалгажа, тэдэнэртэ туһалжа байха зэргэтэй. КПСС-эй ЦК-гэй Пленумэй тогтоолой ёһоор, мүнөө МТС бүхэнэй дэргэдэ партиин айкомой секретарь бүлэг инструкторнуудтайгаар ажаллана. Тэдэнэр болбол МТС-эй партийна организациин хүдэлмэридэ бодотоор туһалжа, заабари үгэжэ байха ёһотой.

Мүнөө МТС-үүдтэ трактор заһабарилга, колхозуудта малай үбэлжэлгэ, хабарай тарилгада бэлэдхэл ябуулагдажа байна. Эдэ бүхы ажахын шухала кампанинуудые үнгэргэлгэдэ МТС-үүдэй парторганизацинууд эдэбхитэйгээр хабаадалсаха зорилготой.

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи наукын ба ухаалан зохёолгын талаар Сталинска шангуудые эрхилдэг Комитедтэ

Наукын ба ухаалан зохёолгын талаар Сталинска шангуудые эрхилдэг Комитет 1953 оной турша соо Сталинска шангуудта зуурашалагдаһан зохёолнуудые тушаан абана.

Шалгалтада абтана гэбэл:

а) 1951, 1952 ба 1953 онуудта туннхаглагдажа, научна үргэн олониитэһээ эрхим сэгнэлтэ абаһан научна, научно-популярна зохёолнууд болон учебнигүүд (рукописьнууд шалгалтада абтахагүй);

б) 1951, 1952 ба 1953 онуудта хүдөө ажахыда нэбтэрүүлэгдэһэн элитэ ехэ ухаалан зохёолгонууд ба үйлэдбэридэхи хүдэлмэриин методуудые үндэһөөрнь һайжаруулга хангаһан дурадхалнууд.

Дээрэ дурсагдаһан хүдэлмэринүүдые научна эмхи зургаанууд, дээдэ һургуулинууд, министерствонүүд, ведомствонүүд болон олониитын организацинууд шалгалтада эльгээхэ. Тус зохёолнууд авторнуудай гарһаа сэхэ абтахагүй байна.

1953 оной Сталинска шангуудые олгохо тухай дурадхалнуудые 1954 оной февралиин 15 хүрэтэр иимэ адресаар эльгээхэ: Москва, Ждановай үйлсэ 11, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи наукын ба ухаалан зохёолгын талаар Сталинска шангуудые эрхилдэг Комитет.

ПАРТИИН УРЯАГААР ХҮДӨӨ АЖАХЫДА ХҮДЭЛМЭРИЛХЭЕЭ ЕРЭГШЭДЭЙ ҮГЭ

Бурят-Монголой МТС-үүд болон колхозуудта хүдэлмэрилхээ Свердловскэ областьһоо бүлэг инженернүүд ба технигүүд ерэбэ

Партиин даалгабаряар

1926 ондо боложо үнгэрһэн ВКП(б)-гэй XIV партийна конференци дээрэ ороноо бүхы хэмжээгээр индустриализацилха зорилго табигдаа һэн. Би тиихэдэ залуухан хүбүүн түрэл партиингаа уряагаар промышленностьда ошожо, мүнөө болотор 27 жэл соо гол түлэб түмэр зэмай транспортда хүдэлмэрилжэ байгааб.

Мүнөө манай ороной промышленность, илангаяа хүндэ индустри тон ехээр ургаһаншье, хүгжэһэншье байна. Парти, правительствомнай, бүхы советскэ араднай оронойнгоо хүдөө ажахые ба хүнгэн промышленностиие бүхы хэмжээгээр хүгжөөхэ зорилго урдаа табиба.

Энэ оной сентябрь һарада боложо үнгэрһэн КПСС-эй Центральна Комитедэй Пленум оронойнгоо хүдөө ажахые ойрын жэлнүүдтэ эрид түргөөр хүгжөөхэ зорилго табяад, промышленностьда хүдэлмэрилжэ байһан хүдөө ажахын мэргэжэлтэдые, механизаторнуудые машинно-тракторна станцинуудта, колхозуудта, совхозуудта ошожо ажаллахые уряалһан байна. Би һүүлэй 10 жэл соо Свердловск городой пассажирска паровозуудай деподо инженерээр хүдэлмэрилжэ байһанаа, КПСС-эй ЦК-гэй сентябрьска Пленумэй уряае халуунаар дэмжэжэ, бүхы советскэ арадтаяа хамта хүдөө ажахыгаа хүгжөөлсэхэ гэжэ шиидэһэн байнаб. Тиигээд КПСС-эй Свердловскэ обкомдо гуйлта барихадамни, дуратай газартаа ошожо хүдэлмэрилхые дурадхаа һэн. Бидэнэр гэр бүлөөрөө Бурят-Монголой АССР-тэ ерэжэ хүдэлмэрилхэ гэжэ шиидэһэн байнабди.

Һаяхан Улан-Удэдэ ерэхэдэмнай, БМАССР-эй Хүдөө ажахын министерство маниие тон хүндэтэйгөөр угтан абаад, намайе Бичурын аймагай Бага-Куналейн МТС-тэ ошожо, малажалай ажал ехэтэй хүдэлмэринүүдые механизацилха талаар механигаар хүдэлмэрилхые дурадхаба.

Бидэнэр оронойнгоо хүдөө ажахые түргэн саг соо хүгжөөхын тулада хүсэ шадалаа гамнангүй ажаллахабди.

В. Якушев, техник-механик.

«СССР-эй хүдөө ажахые саашадань хүгжөөхэ хэмжээнүүд тухай» КПСС-эй Центральна Комитедэй сентябрьска Пленумэй түүхэтэ тогтоол промышленностиин хүдэлмэришэдэй дунда патриотическа угаа ехэ дэбжэлтэ түрүүлбэ. Урдань хүдөө ажахыда хүдэлмэрилжэ байгаад промышленностьда ошоһон мэргэжэлтэд, мүн партиин уряагаар хүдөө ажахыгаа хүгжөөлсэхэ гэжэ шиидэһэн промышленностиин мэргэжэлтэд-механизаторнууд хэдэн мянгаараа ороной машинно-тракторна станцинууд, колхозууд болон совхозуудта ошожо байна. Мүн манайшье республикын МТС-үүд болон колхозуудта ороной заха хизаар бүхэнһөө хүдөө ажахыемнай хүгжөөлсэхэеэ мэргэжэлтэд олоороо ерэжэл ерэжэл байна.

Һаяхан Свердловскэ областиин заводууд, фабриканууд болон паровозно депонуудһаа 40 гаран мэргэжэлтэд-механизаторнууд Улан-Удэ ерэжэ, гол түлэб республикын машинно-тракторна станцинуудта ошобо. Тэдэнэй дунда промышленностьда 27 жэл соо эрхимээр хүдэлмэрилжэ байгаад, һүүлэй үедэ Свердловск городой пассажирска паровозуудай деподо инженерээр хүдэлмэрилжэ байһанаа ерэһэн техник-механик Виктор Михайлович Якушев гэр бүлөөрөө, мүн тэндэһээ ерэһэн залуухан техник-механик Анатолий Александрович Мозгалев гэгшэд бии. Эдэ хоёр мэргэжэлтэд Бичурын аймагай Бага-Куналейн МТС-тэ хүдэлмэрилхэ болоо.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Свердловскэ областьһоо манай республикада хүдэлмэрилхэеэ ерэһэн мэргэжэлтэд — (зүүн гарһаа) инженер-механик А. И. Бирюков, техник-механик В. М. Рогачев, техник-механик В. А. Сигов гэгшэд хүдэлмэрилхэ газараа заалгаад, Улан-Удэһээ гарахынгаа урда тээ.

Текстнь **Д. Цыренжаповай,**
фотонь **А. Мантаевай.**

Хүсэ шадалаа гамнахагүйбди

Бидэнэр, промышленностиин хүдэлмэрилэгшэд, «СССР-эй хүдөө ажахые саашадань хүгжөөхэ хэмжээнүүд тухай» КПСС-эй Центральна Комитедэй сентябрьска Пленумэй тогтоолые тон ехэ баяртайгаар угтаһан байнабди. Тиигээд нэгэмнай — Свердловскэ областиин Нижний-Тагил городой уральска вагонно заводто инженерээр, нүгөөдэмнай Свердловск городой нэгэн автобазада главна инженерээр хүдэлмэрилжэ байһанаа, Бурят-Монголой республикада ерэжэ ажаллаха гэжэ шиидэһэн байнабди.

Эндэ ерэхэдэмнай, Бурят-Монголой республикын Хүдөө ажахын министерство бидэниие халуунаар угтаад, хүдэлмэрилхэ газарыемнай заажа үгөө. Хоюулан Кяхтын аймагай Погранична болон Кяхтын машинно-тракторна станцинуудта ошожо, нэгэмнай—главна инженер-механигаар, нүгөөдэмнай —инженер-механигаар хүдэлмэрилхэ болоо. Улан-Удэһээ гэр бүлөөрөө хүдэлмэрилхэ газартаа гарабабди.

Бидэниие Бурят-Монголой ажалшадай хүндэтэйгөөр хүлеэжэ абаһанай урманда хүсэ шадалаа гамнангүй, бүри оролдосотойгоор ажаллахабди гэжэ үгэеэ үгэнэбди.

П. Финеев, Б. Бочкарев,
инженернүүд.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

Нүхэр Г. С. Хламовые Ленинэй орденоор шагнаха тухай

СССР-эй Машина бүтээлгын министрын орлогшо нүхэр Г. С. Хламовай түрэһөөр таби наһа гүйсэһэнтэйнь дашарамдуулан, мүн советскэ машина бүтээлгые хүгжөөхэ талаар тэрэнэй габьяатай байһаниинь тэмдэглэн, нүхэр Хламов Григорий Сергеевичые Ленинэй орденоор шагнаха.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ
К. ВОРОШИЛОВ.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь
Н. ПЕГОВ.

Москва, Кремль
1953 оной декабриин 24.

Хүдөө ажахын экономикын асуудалнуудые шэнжэлэн үзэлгэ

Экономикын асуудалнуудаар научно-шэнжэлэлгын 1954 оной түсэбүүдые СССР-эй Наукануудай академиин экономикын институтда зүбшэн хэлсэбэ. Союзна республикануудай Наукануудай академиин, мүн СССР-эй Наукануудай академиин филиалнуудай түлөөлэгшэд тус зүбшэлгэдэ хабаадалсаа.

Экономикын институдай директор, СССР-эй Наукануудай академиин гэшүүн-корреспондент В. П. Дьяченко КПСС-эй ЦК-гэй сентябрьска Пленумэй шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын талаар экономическа наукын зорилгонууд тухай элидхэл хэбэ. Советскэ экономистнууд колхозуудай, машинно-тракторна станцинуудай болон совхозуудай экономикые бүхы талаарнь шэнжэлхэ ябадал хангаха ёһотой гэжэ тэрэ хэлэбэ.

Хүдөө ажахын экономикын талаар 50 шахуу темэ научно-шэнжэлэлгын хүдэлмэринүүдэй түсэбүүдтэнь бии. Хэдэн шэнжэлэлгэнүүд малажалые хүгжөөлгэдэ зорюулагданхай. Украинска ССР-эй, Эстонско ССР-эй ба бусад союзна республикануудай экономикын институдууд город шадарай ажахые хүгжөөлгын асуудалнуудые шиидхэжэ байна. Хүдөө ажахые механизацилгын проблемэнүүд Белорусска ССР-эй, Грузинска ССР-эй, Латвийска ССР-эй ба бусад союзна республикануудай Наукануудай академинүүдэй институдуудай һаяар хэгдэхэ хүдэлмэринүүдэй түсэбүүдтэ оруулагданхай.

(ТАСС).

СОВЕТСКЭ СҮҮД АРАДАЙ ХҮСЭЛЫЕ БЭЕЛҮҮЛЭЭ

Хорото урбагшад хумхиин тооһон болгогдобо

«Советскэ арадай дура зоригые СССР-эй Верховно Сүүд дүүргээ, Эхэ орондоо хорото урбагшад, шпионууд ба алууршад—Берия ба тэрээнтэй нүхэсэгшэд хэһээгдэбэ». «Серп и Молот» гэжэ московско металлургическа заводой цех бүхэндэ эдэ үгэнүүд үсэгэлдэр соностожо байгаа. Предприятиин олон мянган хүнһөө бүридэһэн коллектив гүрэнэй аша туһада, бүхы советскэ арадай аша туһада абтаһан сүүдэй приговорые тон зүб хэмжээн гэжэ хүлеэн абаһан байна.

Декабриин 24-дэ заводой цехүүдтэ олон зоной хабаадалгатайгаар суглаанууд болоо. Булад хайлуулагшад, канавщигууд ба тэдэнэрэй туһалагшад, үргэлгын крануудай машинистнууд мартеновскэ цехын улаан булан соо болоһон суглаанда ерэбэд. Сталевар нүхэр Рябов түрүүлэн үгэ абаад иигэжэ хэлэбэ:

—Московско металлургнууд бүхы советскэ арадтал адляар СССР-эй Верховно Сүүдэй приговорые нэгэн һаналтайгаар һайшаана. Эхэ орондоо харата муухайгаар урбагшад, уласхоорондын империализмын агентнууд Берия ба тэрэнэй шайка арадай дура зоригоор хумхиин тооһон болгогдобо. Манай зол жаргалта ажабайдалда добтолһон этэгээд бүхэн иимээр лэ хэһээгдэхэл.

Хүдэлмэришэн анги хадаа Коммунистическэ партияа ба Советскэ правительствоая тойрон үшөө ниггаар жагсаха, социализмын оронуудай экономическа хүсэ шадалые улам эршэмтэйгээр бэхижүүлхэ байна гэжэ нүхэр Рябовай мэдүүлһэн мэдүүлгые сугларагшад бултадаа һайшааба.

Мартеновскэ цехын суглаан дээрэ ахалагша мастер нүхэр Луховцев уур сухалаа мэдүүлһэн үгэ хэлээ. Тэрэ хадаа хорото урбагшад тушаа СССР-эй Верховно Сүүдэй гаргаһан приговорые халуунаар һайшааба.

—Манай заводой коллектив,—гэжэ тэрэ мэдүүлбэ,—ажалдаа шэнэ амжалтануудые түйлахын түлөө тэмсэхэ байна. Манай завод булад үйлэдбэрилэн гаргаха жэлэйнгээ түсэб болзорһоонь урид дүүргээ. Эдэл агрегадууд ба түхеэрэлгэнүүдээ хэрэглэн, үйлэдбэриингөө эдэл талмайнууд дээрэ ажаллажа, шэнэ жэлдэ орондоо үшөө ехэ металл үгэхэбди.

Заводой бүхы цехүүдтэ суглаанууд болоо. Тэдээн дээрэ хэдэн арбаад хүдэлмэришэд, инженернүүд, албахаагшад үгэ хэлээ. Тэдэнэр Берия ба тэрээнтэй нүхэсэгшэдэй хэрэг тушаа СССР-эй Верховно Сүүдэй приговорые предприятиин бүхы коллективэй һайшааһые мэдүүлээ. Эхэ оронойнгоо саашадаа бэхижэхын тулада үйлэдбэриин шэнэ амжалтануудые түйлахабди гэжэ металлургнуудай коллектив мэдүүлбэ. (ТАСС).

Советскэ сүүдэй приговорые нэгэн һаналаар һайшаана

Ленинэй орденто Улан-Удын паровозо-вагонно заводой коллектив арадай хорото дайсан Бериин ба тэрээнтэй нүхэсэгшэдэй хэһэн харата муухай хэрэг тушаа гаргагдаһан приговорые нэгэн һаналаар һайшааба. Элдэб мэргэжэлтэй олон мянган хүдэлмэришэд СССР-эй Верховно Сүүдэй Судебнэ Тусхай Присутствиин мэдээсэлые радиогоор шагнаад, Эхэ орондоо урбаһан хорото бузар шайкые газар дэлхэй дээрэһээ үгы хэхэ тухай абтаһан хэмжээнүүдые халуунаар һайшааба.

—Советскэ сүүд арадайнгаа эрилтые бэелүүлбэ,—гэжэ Ленинэй орденто Улан-Удын паровозо-вагонно заводой инструментальна цехын слесарь нүхэр Лунев хэлэбэ.—Урбагшад хэһэн хорото хэрэгэйнгээ зэргээр хэһээгдэв. Манай гэрэлтэ һайхан ажаһуудалдамнай хорото бузар гараараа хүрэхые һэдэһэн ямаршье дайсадта мүн лэ иимэ ушар тудаха байха.

Эхэ орондоо урбаһан эдэ бузар дайсадые хэһээхэ тухай гаргагдаһан приговорые Улан-Удын хилээмэнэй комбинадай хүдэлмэрилэгшэд нэгэн һаналаар һайшааба.

— Советскэ сүүдэй приговор манай арадай приговор мүн,—гэжэ комбинадай хүдэлмэрилэгшэ нүхэр Машкин хэлэбэ.—Советскэ хүнүүд өөһэдынгөө дайсадые хайра гамгүйгөөр хэһээхэ!

Мүнөө Улан-Удэ городой промышленна предприятинуудта, эмхи зургаануудта ба организацинуудта Эхэ орондоо урбаһан Берия болон тэрээнтэй нүхэсэгшэдые буудан алаһан тухай ТАСС-эй мэдээсэлые һайшааһан мигингнүүд үнгэргэгдэжэ байна.

Зэдын малшадай үгэ

Советскэ Бурят-Монголой бүхы ажалшадтай хамта Зэдын колхозно таряашад Эхэ орондоо урбаһан Берия болон тэрээнтэй нүхэсэгшэдые буудан алаһан тухай мэдээсэлые тон ехээр һайшааба. Бурядай түрүүшын эрдэмтэ Доржи Банзаровай нэрэ зүүһэн колхозой гэшүүдэй митинг дээрэ колхозник Добчинов иигэжэ мэдүүлбэ:

—Эхэ орондоо урбаһан бүлэг банда—арадай дайсан Берия ба тэрээнтэй нүхэсэгшэ шайка үгы хэгдэбэ. Энэ приговорые бүхы советскэ арадтаяа хамта һайшаанаб.

Түрэл Коммунистическэ партияа, тэрэнэй Центральна Комитедые тойрон ниггаар жагсажа, саашадаа хүдөө ажахые улам түргэнөөр хүгжөөн, энэ приговортэ харюусая гэһэн дурадхалыень, суглаанда хабаадаһан колхозникууд нэрьемэ альга ташалгаар угтаба.

Комсомольско политкружогуудай хүдэлмэриие hайжаруулха

Торийн аймагта комсомолецуудай политическэ hуралсалые hайжаруулха талаар зарим тэды хүдэлмэри хэгдээ. Энээнэй ашаар комсомолецууд өөhэдынгөө идейнэ хэмжээе дээшэлүүлхые оролдодог, политическэ hуралсалда эдэбхитэйгээр хабаадаhан болобо. Жэшээнь, «Улаан Тори» колхозой комсомольско организациин дэргэдэхи политкружогой (пропагандистнь нүхэр Нина Айсуева) занятинууд эмхитэйгээр, hонирхолтойгоор, идейно-теоретическэ дээдэ хэмжээндэ үнгэргэгдэнэ. Комсомолецууд занятида гээгдэдэггүй, hайн бэлэдхэлтэй ерэдэг байна.

— Манай пропагандист занятидаа hайнаар бэлэдхэдэг, темынгээ материалые аймагайнгаа болон колхозойнгоо байдалтай холбуулан хэлэдэг, харуулан ойлгуулха зүйлнүүдые шадамараар хэрэглэдэг. Үзэhэн материалаараа хөөрэлдөө үнгэргэдэг комсомолецууд бултандаа эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг юм. Комсомолецууд Цыденжапов, Доржотарова, Борбоева болон бусад hайнаар hуража байна, —гэжэ тус колхозой комсомольско организациин секретарь нүхэр Очирова хөөрэнэ.

Гэбэшье, бүхы аймаг дотор абажа хараха болоо hаа, комсомольско политкружогуудай хүдэлмэридэ горьтойхон дутагдалнууд бии гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. hуралсалай жэлэй эхиндэ аймаг дотор хамта 18 политкружогууд эмхидхэгдэжэ, хамта 319 комсомолецууд ба эдэбхитэд hуралсахаар хараалагдаhан байгаа. Эдэ кружогууд бултадаа мүнөө ажаллажа байна гэжэ ВЛКСМ-эй айкомой секретарь нүхэр Саланицын тоолоно. Тэрэнэй хэлэhээр болоходо, Молотовой нэрэмжэтэ колхозой дэргэдэхи политкружогто (пропагандистнь нүхэр Пунсук Цыбенов) хамта 30 хүн hурадаг болоно. Тэдэ үнэндөө тиимэ бэшэ, харин оройдоо 7 комсомолецууд hурана.

— Манай комсомольско организацида хамта 23 комсомолецууд бии гэжэ комсомолой айком тоолодог юм. Тэдэ манай организацида оройдоо 13 комсомолецууд бии. Бэшэниинь бүридхэлhөө гарангүй, ишэ тиишэ ябашанхай. Тиихэдэ 6 комсомолецууд малажалай гүүртэнүүдтэ байдаг тула занятида ерэдэггүй юм. Политкружогой занятин ямар идейнэ үндэр хэмжээндэ үнгэргэгдэнэб, политкружогой хүдэлмэридэ ямар дутагдалнууд үзэгдэнэб гэжэ айкомой секретарьнууд нүхэд Бадмаев, Саланицын гэгшэд hонирходоггүй, hуралсалай жэлэй эхилhээр нэгэшье удаа ерээгүй,—гэжэ нүхэр Цыбенов хэлэбэ.

«Коммунизм» колхозой комсомольско организациин дэргэдэхи политкружогто (пропагандистнь нүхэр А. Сумарокова) хамта 26 хүн hураха ёhотой байhан аад, декабриин гаратар нэгэшье занятин үнгэргэгдээгүй байба. Юуб гэхэдэ, пропагандист Сумароковагай занятияа үнгэргэхын түлөө оролдоошье болбол, комсомолецууд сугларда гүй байха юм. Комсомолой политическэ hуралсалда «Коммунизм» колхозой партийна организаци ямаршье анхарал табинагүй. Ноябриин hүүл багаар комсомольско организациин секретарь нүхэр Соколовые модо бэлэдхэлэй хүдэлмэридэ эльгээhэн байна. Тэрэ гэhээр комсомольско организациин секретарь үшөө олдоогүй, политкружогой хүдэлмэри «унтаатай» байhаар. Энэ колхоздо хаяа хадхама байhан комсомолой айком юундэшьеб, политкружогой хүдэлмэриие бодотоор эмхидхэхэ талаар эрид хэмжээ абагүй, мүнөө болотор амархан hуудагнь гайхалтай.

Комсомолецуудай политическэ hуралсал «Улаан-Бургалтай», Сталинай нэрэмжэтэ, «Путь Ленина» колхозуудта хангалтагүйгөөр үнгэргэгдэжэ байна. Тэндэхи политкружогууд хоёр hара хахадай туршада оройдоо 2—3 занятинуудые үнгэргөө. Комсомолецууд занятидаа харюусалгагүйгөөр хандана, бэлэдхэлгүйгөөр ерэнэ, занятия гээнэ. Эдэ колхозуудай комсомольско организацинуудай секретарьнууд политическэ hуралсалда хайша хэрэгээр хандадаг, комсомолецуудта хэмжээ абанагүй. Эдэ колхозуудай партийна организацинуудай секретарьнууд комсомолецуудай политическэ hуралсал hайжаруулха, дутагдалнуудыень дары усадхаха талаар анхаралаа хандуулнагүй. Эгээл энээн дээрэhээ болоод, комсомольско hуралсалай политкружогууд хангалтагүйгөөр хүдэлмэрилнэ.

Занятинууд зарим колхозуудта hонирхолгүйгөөр үнгэргэгдэнэ, материал мүнөө үеын ажахын ба политическэ гол зорилгонуудтай олонхидоо холбоогүйгөөр үзэгдэнэ. Жэшээнь, «Улаан Бургалтай» колхозой комсомольско организациин политкружогой пропагандист Намдак Цыренов занятидаа бэлэдхэлгүйгөөр ерэдэг, материалаа юрэ уншаад лэ үнгэргэдэг занятай.

ВЛКСМ-эй айком политhуралсалда бии байгаа дутагдалнуудые усадхахын түлөө зохихо хэмжээнүүдые дары абаха ёhотой. Энэ хэрэгтэ партиин айком бодото туhаламжа үзүүлхэ, партийна организацинуудай секретарьнууд шанга эрилтэ хэхэ зэргэтэй.

Д. Доржиев, манай корреспондент.

Колхозуудай хүтэлбэрилхы кадрнуудай семинар болобо

hаяхан партиин айкомой библиотекэ соо Бичурын МТС-эй харьяата колхозуудай түрүүлэгшэдэй орлогшонорой, партийна организацинуудай секретарьнуудай, таряаншадай бригаданууда бригадирнуудай, фермэнүүдые даагшанарай семинар болобо. Семинарта 50 гаран хүн хабаадалсаhан байна.

Энэдэ «КПСС-эй ЦК-гэй сентябрьска Пленумэй тогтоол — хүдөө ажахые эрид дээшэлүүлхэ дайшалхын эшэ ябуулга мүн», «Колхозуудтахи теплинэ, парниково ажахы», «Тугал хүйтэн байрада түлжүүлхэ метод тухай», «Хүдөө ажахын артелиин Устав— колхозой ажабайдалай гол хуули» гэhэн ба бусад олон темэнүүдээр лекцинүүд уншагдаа.

Л. Абидуев.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Иволгын аймагай «Улаан Оронго» колхозой библиотекэ. ОТФ-е даагша Д. Тарбаева, зургаадахи классай hурагша Б. Эрдынеев, Саянтын МТС-эй № 1 тракторна бригадын бүридхэлшэ Р. Эрдынеева гэгшэдтэ библиотекые даагша Лайжит Будабазарова ном шэлэжэ үгэжэ байна.

М. Минеевэй фото.

Ханын газетын эмхидхэхы үүргые дээшэлүүлхэ

«Колхозник» гэжэ ханын газетэ Сэлэнгын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой партийна организациин орган юм. Газетын хүдэлмэридэ эдэбхитэд, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд, багшанар хабаадалсадаг. Малай гүүртэ болон отаранууда, таряаншадай бригаданууда ажал хүдэлмэри тухай, колхозой түрүүшүүл тухай материалнууд толилогдодог, хүдэлмэридэхи дутуу дунданууд элирүүлэгдэн шүүмжэлэгдэдэг.

Манай колхозой правлени ажахыгаа улам сашаадань хүгжөөхэ перспективнэ асуудалнуудые удаанаар шиидхэжэ гэжэ коммунист нүхэр Очиров газетэдэ шүүмжэлhэн байна.

Ханын газетэ КПСС-эй ЦК-гэй сентябрьска Пленумэй тогтоолой ёhоор хүдөө ажахые сашаадань хүгжөөхэ зорилгонуудые бэелүүлхэ хэрэгтэ колхозниигуудые элсүүлхын түлөө оролдодог, хүдэлмэридэхи дутуу дундануудые элирүүлэн шүүмжэлдэг байна.

Гэхэ зуура, ханын газетын редколлегиин хүдэлмэридэ горьтойхон дутуу дунданууд бии. Партийна организациин ажабайдал ханын газетэдэ үргэнөөр харуулагдадаггүй, коммунистнуудай политическэ hуралсал тухай бэшэгдэдэггүй байна. Гадна, хони үсхэбэрилхэ, сабшалан hайжаруулха талаар материал газетэдэ үсөөнөөр толилогдоно.

Колхозой правлени газетэдэ толилогдоhон шүүмжэлхы бэшэгүүд соо дурсагдаhан дутуу дундануудые усадхахын тулада зохихо хэмжээе дары абадаггүй.

Газетын редколлеги 5 хүнүүдhээ бүридэнэ. Тэдэ, зарим гэшүүд партийна энэ хүндэтэй даалгабаридаа харюусалгагүйгөөр хандадаг юм. Жэшээлхэдэ, редколлегиин гэшүүд Бабасан Ринчинов, Сандан Дашинимаев ба Цыбикжап Тудупова гэгшэд ханын газетын хүдэлмэридэ hулаар хабаадалсана.

Ханынгаа газетые коллективнэ агитатор, пропагандист ба эмхидхэгшэ болгохо, КПСС-эй ЦК-гэй сентябрьска Пленумэй тогтоолые бэелүүлхэ хэрэгтэ колхозниигуудые элсүүлхэ гэhэшэ партийна эхин организациин арюун уялга мүн.

И. Тугутов.

Аляндань этигэхэ ёhотойб?

Яруунын аймагай хэлхээ холбооной конторын партийна эхин ба профсоюзна организацинуудай орган «Связист» гэжэ ханын газетэ hарада нэгэ удаа гарадаг юм. Тус газетэдэ хэлхээ холбооной конторын олохон хүдэлмэрилэгшэд олон янзын темэнүүдээр бэшэдэг байна.

Гэхэ зуура, тус ханын газетын редколлеги газетэдээ толилхо материалнуудые суглуулхадаа, тэрээнэйнгээ зарим ушарта хайша хэрэгээр хандадаг. Жэшээ болгон энэ газетын октябриин 10-най номер абажа үзэе. Энэ номерто ниитын малда тэжээл бэлэдхэхэ ба таряа хуряаха үедэ «Улаан туяа» колхоздо хүдэлмэрилхэдөө үдэрэйнгөө нормые ходоо үлүүлэн дүүргэдэг байhан дээрээ колхозой правлениhээ ба партийна эхин организациhаа баясхалан хүртэhэн тухайгаа нүхэр Бурдуковскиин бэшэhэн статья толилогдоhон байха юм.

Энэ заметкые уншаад байхадаа, нүхэр Бурдуковскийн ажал хүдэлмэридөө үнэхөөр hайнаар хандадаг хэлхээ холбооной түрүү хүнүүдэй нэгэн гэжэ hанамаар байгаа.

Гэбэшье, тэрэл номертонь нүхэр Бурдуковскийе хурсаар шүүмжэлhэн заметкэ толилогдоhон байна. Тэрээн соо нүхэр Бурдуковский ажалдаа хайша хэрэгээр хандана гэжэ бэшэгдэhэн байгаа.

Энэ заметкые уншаад байхада, дээрэ толилогдоhон эдэ хоёр заметкын аляндань этигэхэ ёhотойб?

В. Байбородин.

КОЛХОЗУУДТА ШЕФСКЭ ТУhАЛАМЖА УЛАМ ҮРИ ЕХЭЭР ҮЗҮҮЛЭЕ!

Түмэрзамшадай туhаламжа

Түмэр замай Улан-Удэ станциин предприятинууд Иволгын, Заиграйн аймагуудай колхозууд болон МТС-үүдые шефтээ абаад, тэдэнэртэ нилээд ехэ туhаламжа үзүүлжэ байна.

Вагонно депогой заhабарилагшад шефтээ абаhан Заиграйн аймагай Тельманэй нэрэмжэтэ колхоздо мянган кубическа метр орохо уhанай бак хэжэ үгөө, колхозой гахайн байрын 200 квадратна метр полые бетонироваlhан байна. Мүнөө тэдэнэр 250 гаран парниково рамануудые хэжэ байна, тэдэнээ шефтээ абаhан колхоздоо hаяар абаашажа үгэхэ юм.

Ново-Брянска МТС-ые шефтээ абаhан паровозно депогой коллектив баhал ехэхэн хүдэлмэри хэнэ. Тэдэнэр тракторна 50 комплект инструментнүүдые бэлэдхээ, кислородно 6 балон, 20 килограмм шэрэ тус МТС-тээ эльгээгээ. hаяар депогойхид мэргэжэл hайнтай токарь ба түмэршэ дарханиие тус МТС-тээ эльгээжэ, тэрэнэй залуу мэргэжэлтэдые өөhэдынгөө хүдэлмэриин дүй дүршэлдэ hургаха байна.

Түмэрзамшад шефтээ абаhан колхозуудтаа ажахын ба культурно-ажаhуудалай байрануудые барилгаар горьтой туhа хүргэнэ. Жэшээлхэдэ, объектнүүдые барилгын дистанциин коллектив Иволгын аймагай «Улаан Оронго» колхозые шефтээ абанхай. Дистанциинхидай хүсөөр тэдэндэ сонхын 65 хэhэг рама хэгдээ. 14 хүнhөө бүридэhэн барилгашадай бригада тус колхоздо ошожо клубай, конторын барилгада hара шахуу хүдэлмэрилбэ. Мүн эндэ 36 толгой гахайн байха байра дистанциинхид барижа дууhахаяа байна.

Улан-Удэ станциин хүдэлмэришэд Иволгын аймагай «8-е Марта» колхоздо автомашинаар ошожо, барилгын хүдэлмэридэ хабаадалсаа. Колхоздо материальна туhаламжа үзүүлхэтээ хамта, түмэрзамшад хүдөөдэ ниитэ-политическэ хүдэлмэри hайжаруулха талаар нилээд хүдэлмэри хэнэ. Жэшээлхэдэ, замай 13-дахи дистанциин эдэбхитэд Иволгын аймагай «Улаан Оронго» колхоздо ошожо, партиин ЦК-гэй сентябрьска Пленумэй материалнуудаар ба бусад темэнүүдээр элидхэлнүүдые хэhэн байна. Мүн Ново-Брянска МТС-тэ лекцинүүд, элидхэлнүүд уншагдаа. Тиихэдэ, Заиграйн аймагай Тельманэй нэрэмжэтэ колхоздо коммунистнууд Половов, Гаев, Попов гэгшэд ошожо, КПСС-эй ЦК-гэй сентябрьска Пленумэй материалнуудаар ба бусад темэнүүдээр колхозниигуудтай хөөрэлдөө үнгэргөө.

А. Зверживич.

Нигта барисаатайгаар хүдэлмэрилнэ

Улан-Удын мелькомбинадай хүдэлмэришэд партиин ЦК-гэй сентябрьска Пленумэй тогтоолые өөhэдынгөө хамтын суглаан дээрэ зүбшэн хэлсэхэ зуураа, Сэлэнгын аймагай Тельманэй нэрэмжэтэ колхозые шефтээ абаха гэжэ шиидээ hэн.

Тус коллектив шефтээ абаhан колхоздоо богонихон болзор соо ехэхэн туhаламжа үзүүлээ. Жэшээнь, колхозой тогые механизацилаа. Тиин таряа сэбэрлэлгэ дээрэ 35 хүнэй хэхэ хүдэлмэриие 3 хүн хэдэг болоо. Колхозой парокотельнэ цех заhабарилагдажа, клуб, больница, правлениин конторо ба бусад байранууд ууралаар дулаасуулагдадаг болобо. Мүн колхозой племенной фермэ механизацилагдаа, тэндэ 320 метр утатай үлгэгдэмэл харгы хэгдэжэ, үнеэдэй тэжээл зөөхэ, шэбхыень гаргаха малшадай ажал нилээд хүнгэдхэгдэбэ. Мүнөө эндэ 100 толгой гахайн байрые механизацилгада тус комбинат туhалжа байна. Тэрэ байрань январь hарада ашаглалгада оруулагдаха юм. Мүн январь соо ашаглагдахаар колхозой тээрмэ заhабарилагдана, тэрэнь суудхэ соо 10 тонно таряа татаха аргатай болохо байна.

Комбинадай хүтэлбэрилэгшэд шефтээ абаhан колхоздоо hаяхан ошожо, 1954 оной нэгэдэхи квартал соо юу хэхэ, ямар туhаламжа үзүүлхэ байhанаа колхозой правленитэй зүбшэн хэлсэжэ, түсэб баталаа. Энэ түсэбэйнь ёhоор 1954 оной нэгэдэхи квартал соо 10 километр утатай электролини татагдахаар хараалагдана.

Тельманэй нэрэмжэтэ колхозой правлени мелькомбинадай партийна организациин нээгдэмэл суглаан дээрэ өөhэдынгөө хүдэлмэриин 1953 оной дүнгүүд ба саашанхи зорилгонууд тухай элидхэл hаяар хэхэнь.

Иигэжэ мелькомбинадай хүдэлмэришэд ба Тельманэй нэрэмжэтэ колхозой таряашад хоорондоо нигта хани барисаа байгуулан, партиин ЦК-гэй сентябрьска Пленумэй шиидхэбэриие бодото дээрэнь бэелүүлжэ байна.

Н. Беляев.

Ажалшадай ажабайдал hайжарна

Сэлэнгын шпало заводой дирекци ба профсоюзна комитет заводойнгоо хүдэлмэришэдтэ культурно-ажабайдалай бүхы услови байгуулхын тула хододоо эрмэлзэжэ байдаг.

Үнгэржэ байгаа 1953 ондо тэндэ 4 квартиратай 2 байра, улаан булан, библиотекэ баригдажа ашаглалгада оруулагдаа. Мүн 280 хүнэй hууритай hургуулиин байшангай барилга hаяар дүүргэгдэхэнь. hүүлэй 2 жэлэй туршада заводой 15 хүдэлмэришэд гүрэнhөө урьhаламжа абажа, өөhэдтөө гэрнүүдые бариhан байна. Энэ хүдэлмэридэнь завод нилээд туhаламжа үзүүлээ.

Г. Ильин.

Марксистско-ленинскэ философи шудалан үзэгшэдтэ туhаламжа

Марксизмын бии болого—философидохи революционно эрид хубилалта мүн

Философиин түүхэ хадаа философско идеализмын янза бүриин үзэгдэлнүүдтэ эсэргүү хатуу шанга тэмсэл дотор шэнжэлхы ухаанhаа эшэтэйгээр материалистическэ үзэл сурталай бүрилдэн гараhан ба хүгжэhэн ябадал болоно. Марксистска философи —диалектическэ ба историческа материализм бии боложо, философско эрдэм ухаанай хүгжэлгэдэ агууехэ хубилалта, ёhотой революци хэhэн байха юм.

Юртэмсын байдалые үнэн зүбөөр тайлбарилхаhаа гадна, мүн тэрээниие шэнэдхэн хубилгаха идейнэ хүсэтэ зэбсэг болоhон, үнэхөөрөө научна революционно үзэл суртал түүхэдэ түрүүшынхеэ тодорхойлогдон зохёогдоhон байгаа.

Революционно агууехэ hургаал — марксизм XIX зуун жэлэй дүшөөд онуудта бии болон дэлгэрээ. Энэнь обществын хүгжэлтын ба пролетариадай ангиин тэмсэлэй ябасаhаа, научна ёhоор ойлгон мэдэрэлгэhээ эшэ үндэhэтэй юм. Марксизмын бии бололго юу гэршэлнэб гэхэдэ, ниитын түрүү суртал бодолнууд, теоринууд ниитын ажабайдалай объективнэ эрхэ байдалhаа үндэhэлэн бүрилдэдэг, шэнэ, түрүү суртал бодол ба теоригүйгөөр шиидхэжэ шадагдахагүй обществын материальна ажабайдалай хүгжэлтэдэ тон шухала болоhон эрилтэнүүдые элирүүлэн харуулдаг байна.

Энэ шэнэ үзэл сурталые түүхэдэхи ниимэ оршон байдалда Маркс, Энгельс зохёогоо гэбэл, тэрэ үедөө Баруун Европодо түрүү байhан оронууд дотор үйлэдбэрилгэ эрхилхэ капиталистическэ арга нэбтэрэн дэлгэржэ, нилээд ехэ хэмжээтэйгээр хүгжэhэн юм. Капитализмын бии болохо ба хүгжэхэтэй хамта, буржуазие үгы хэхэ ба социалистическэ общество зохёон байгуулха үүргэтэй хүдэлмэришэн анги хүгжэжэ, батажажа байгаа. Марксизм хадаа обществын эгээн түрүү ба эсэстээ хүрэтэр революционно ангиин — пролетариадай оршон байха объективнэ **условиие** идейнэ талаарнь харуулhан hургаал, тус ангиин шухала зорилгонуудые научна ёhоор тодорхойлго болоно. Капиталистическэ богоолшолгоhоо сүлөөрхын түлөө, социалистическэ общество байгуулхын түлөө тэмсэхэ замые Маркс, Энгельсын hургаал бүхы оронуудай ажалшадта гэрэлтүүлэн заажа үгөө.

Обществын экономическа болон социально-политическэ хүгжэлтын объективнэ эрхэ байдалhаа эшэтэйгээр мандаhан марксизм научно-теоретическэ бата бэхи базатай байна. Научна ёhоор ойлгон мэдэрхэ хэрэгтэ урда тээнь туйлагдаhан бүхы хүгжэлтые, түрүү философско ба экономическа ухаан бодолой, социалистическэ hургаалнуудай туйлалтануудые тус революционно hургаал түшэг болгоно. Революционно пролетарска хүдэлөөе үндэhэ болгон хараадаа абажа, Маркс Энгельс хоёр эдэнэй урда тээ научна ухаан бодолоор тодорхойлогдон бүридүүлэгдэhэн бүхы юумые шэнжэлэн хубилгаад, дэлхэйе шэнэдхэн байгуулха, шэнэ hургаал зохёогоо. Марксизмын бүхы гол хубинууд—тэрэнэй философи, экономическа hургаал ба научна социализм урда тээнь байhан үзэл бодолнуудай юрын үргэлжэлэл бэшэ, харин научна ёhоор ойлгон мэдэрэлгын хүгжэлтэдэхи шэнэ шанарта шата мүн.

Марксистска философи хадаа философско ухаан бодолой хүгжэhэн бүхы түүхэ доторхи хамаг үнэтэ зүйлые халан абажа үргэлжэлүүлээ. Диалектическэ материализм байгаалиие шэнжэлхэ эрдэм ухаанай туйлалтануудай бата hуури дээрэ, байгаалиие шэнжэлдэг элдэб hалбаринуудта хамаатай шэнэ мэдээнүүдые теоретическэ ёhоор согсолhоной ба творческоор ашаглаhанай эсэстэ бии боложо, урган мандаа. Марксизмын эхи үндэhэ табигшад шэнэ диалектическэ метод ба материалистическэ шэнжэлхы ухаанай теори тодорхойлон зохёохын тулада шухала баян материалые байгаали тухай наукануудhаа абаhан байха юм.

Байгаалиие шэнжэлхэ эрдэм ухаанай олоhон агууехэ гурбан тодорхойлго (амитадай ба ургамалнуудай организмуудай клеткэнүүдhээ бүридэдэг тухай теори, энерги болон хубилалга тухай хуули ёhон, Дарвинай эволюционно теори) хадаа марксистска философи бии болгохын тулада, тайлбарилан хэлэбэл— тэрэнэй диалектическэ методые тодорхойлон зохёохын тулада онсо ехэ удхашанартай байгаа. Ородой научна ухаан бодолой онсо гайхамшаг түлөөлэгшэд байгаалиие шэнжэлэлгэ хүгжөөхэ хэрэгтэ угаа ехэ оруулалта хэhэн байна. Жэшээлхэдэ, материин мүнхэ ба хубилжа байдаг хуули ёhые ородой эрдэм ухаанай гени М. В. Ломоносов бүри XVIII зуунжэлдэ анха түрүүн тодорхойлон олоhон юм. Ородой эрдэмтэ П. Ф. Горянинов үнгэрэгшэ зуун жэлэй 20-оод оной эсэстэ —30-аад оной эхеэр, клеткэhээ бүрилдэлгэ тухай научна теори зохёоhон байгаа. Амита организмууд оршон тойронхи байдалhаа шалтагаалан хубилдаг юм гэжэ ородой хэдэн олон эрдэмтэд Дарвинhаа урид, Дарвинтай хамтадаа, зүгөөр тэрээнhээ дулдыдангүй тодоруулhан байна.

* * *

Марксистска философи урдын философско бүхы системэнүүдhээ тад ондоо юм. Диалектическэ ба историческа материализмын бии болохотой хамта, философиин удхын үндэhэн шанарынь, тэрэнэй предмедынь, бусад наукануудта хандасань хубилаа, обществын ажабайдал тушаа тон ондоогоор хандадаг болоо. Философи хадаа улад зоной ажабайдалда шухала үүргэтэй, практическа ехэ удхашанартай наука болоhон байна.

Марксын урда тээхи үеын философско системэнүүд ехэнхидээ мүлжэгшэ ангинуудай аша туhада зорюулагдадаг, тэдэ ангинуудай үзэл сурталые баримталдаг байгаа. Мүлжэгдэгшэ олониитын аша туhые шухалада бододог ба хамгаалдаг философско эды тэдыхэн hургаалнуудай дунда XIX зуунжэлэй үеын ородой классическа материалистическэ философи онсо илгардаг байба. Тэрэнэй агууехэ түлөөлэгшэд— Герцен, Белинский, Чернышевский, Добролюбов гэгшэд—сүлөөрхын түлөө тэмсэгшэ крепостной таряашадай идеологууд байhан юм. Ородой революционно демокрадуудай философско ба ниитэ-политическэ үзэл бодолнуудынь Россидахи хаанта засагые, крепостной байгуулалтые үгы хэхын түлөө тэмсэлэй хэрэгтэ, ажалшадые сүлөөрүүлхэ хэрэгтэ зорюулагдадаг байгаа. Гэхэ зуура XIX зуунжэлэй үедэхи ородой материалистнуудшье тэрэ сагай хүгжэлтын эрхэ байдалhаа шалтагаалан, диалектическэ ба историческа материализмда хүрэтэр дэбжэжэ шадаагүй.

Обществын эгээн ехээр дарлагдаhан, тон түрүү ангиин —пролетариадай аша туhые хамгаалдаг научна суртал түүхэдэ түрүүшынхеэ, диалектическэ материализмын дэлгэрэн мандахатай хамта бии болоо. Диалектическэ материализм пролетариадhаа таhаршагүй юм. Ниитын хүгжэлтын объективнэ ябасатай интересүүдэйнь тааралдадаг, тус хуули ёhонуудай тугынь болодог ба ерээдүйн хуби заяае шиидхэхэ зэргэтэй анги лэ объективнэ юртэмсын байдалые үнэн зүбөөр тайлбарилагша, байгаалиин ба обществын хүгжэдэг хуули ёhонуудые дэлгэн харуулагша научна сурталые бэелүүлэн дэлгэрүүлжэ шадаха байна. Пролетариат лэ тиимэ анги болоно. Марксын гайхамшаг сэсэн тодорхойлгын ёhоор, диалектическэ материализмын бии болохотой хамта, «философи болбол пролетариадые **материальна** зэбсэгни гэжэ тоолодог», тиихэдэ «пролетариат философиие **ухаан бодолойм** зэбсэг гэжэ тоолодог» байна.

Урдын ухаатад барандаа хамаг юумэндэ таараха системэ бии болгохо гэжэ эрмэлзэдэг байгаа, тэдэнь хооhон түhөөлбэринүүдые бүхы наукануудта баадхаха ябадал тохёолдуулдаг, тодорхой наукануудые бэеэ даанхайгаар, сүлөөтэйгөөр хүгжэхэ аргагүй болгодог бэлэй. Тэрэ үеын философи бусад бүхы наукануудые даража, науканудай наукын үүргэ дүүргэдэг шэнги байhан юм.

Марксистска философи урдын философско бүхы системэнүүдhээ тад ондоо туладаа, бусад науканудай дээдэ тээнь байдаг наукын үүргэ дүүргэхэ гэжэ оролдодоггүй. Диалектическэ ба историческа материализм болбол байгаали тухай, общество тухай наукануудай туйлалтануудта түшэглэн, научна эрдэм ухаанай амжалтануудые үндэhэ болгон саг үргэлжэ баяжалаг, хүгжэдэг байна. Марксистска философи байгаалиин ба обществын үзэгдэлнүүдые ойлгон мэдэрхэ научна гансахан арга методээр бүхы наукануудые зэбсэглэн, научна эрдэм ухаанай хизааргүй ехээр бадаралгада туhа хүргэнэ.

Ойлгон мэдэрхэ марксистска метод наукын хүгжэлтэдэ угаа ехэ удхашанартай, энэнь hүүлэй зуун жэл соохи тэрэнэй хүгжэлтын бүхы түүхээр гэршэлэгдэнэ. Диалектическэ материализм шудалаагүй эрдэмтэд идеалистическэ эндүүрэлдэ зайлашагүй ородог, хии хооhон юумэндэ шүтэлгын, hүзэглэлгын намаг руу унадаг байха юм. Мүнөөнэй Америкэдэхи ба Баруун Европодохи империализмын зарсанар болоhон эрдэмтэд диалектическэ материализмда эрид эсэргүүсэн, үнэнтэ наукада ямаршье хабаагүй хархис суртал бодол номноно. Диалектическэ материализмда түшэглэдэг түрүү советскэ наука шэнэ шэнэ амжалтануудые туйлан, хододоо урагшаа дабшана.

Хии хооhон юумэндэ шүтэдэг үзэлые, идеализмые философиhоо намнан зайсуулхатаяа хамта, марксизм болбол хуушанай материализмын хизаарлагданги ябадалые усадхалсаhан байна. Марксизм хадаа «юртэмсын байдалые үнэхөөрөө зүб руунь ойлгон мэдэрэлгээр» (Энгельс) догматическа философско сэбдэг системэнүүдые hэлгэhэн байха юм. Философиин зорилгонь — байгаалиин ба обществын объективнэ үзэгдэлнүүдые, хуули ёhонуудые шэнжэлхы эрдэм ухаанай ёhоор тайлбарилха, юртэмсын байдалые зүбөөр элирхэйлэн харуулха зуураа, тэрээниие хубилгаха арга боломжотой байхаар бодомжолжо, тэдэ үзэгдэлнүүдые ойлгон мэдэрхэ научна метод тодорхойлон зохёохо ябадал болоно.

Коммунистическэ партиин үзэл суртал болоошо диалектическэ материализм урдын бүхы философско hургаалнуудhаа тад ондоо hуури об-

Читын областьтой социалистическэ мүрысөөндэ түрүүлхын түлөө тэмсэе!

Үбэлжэлгые эмхитэйгээр үнгэргэжэ байна

КПСС-эй ЦК-гэй сентябрьска Пленумэй түүхэтэ тогтоолоор зоригжолон Иволгын аймагай Маленковои нэрэмжэтэ хүдөө ажахын артелиин гэшүүд малай үбэлжэлгые эмхитэй һаннаар үнгэргэхын түлөө бүхы хүсөөрөө тэмсэжэ байна.

Нүхэр Рудкинай хүтэлбэрилдэг һүнэн-товарна фермэдэ үбэлжэлгын эхилхэһээ хойшо мал эдеэлүүлхэ ба уһалха үдэрэй гурим тогтоогдолон, тэжээл гаргашалха график табигдаһан байгаа. Энэ фермын үнеэн бүхэн сүүдхэдээ зургаан килограмм үбһэ, мүн соломо ба концентрированнэ тэжээл эдинэ. Малнууд имагтал кормушкануud ба яслинууд соохоо тэжээл эдидэг, үдэрэй хоёр дахин уһалагдадаг юм. Хүсэ шадал багатай малнууд амяраа бүлэг болгогдон илгагдажа, тэдээндэ нэмэлтэ тэжээл үгтэнэ. Фермын бүхы малнууд дулаан байрануудаар хангагданхай.

Малнуудые иимээр харууһалжа байхада хүсэ шадалаа гээнэгүй, ашаг шэмэнь доошолноrүй. Байгша оной 11 һарын турша соо һаамхай үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 962 литр һүн һаагдаа. Жэл соо үнеэн бүхэнһөө мянган литр һү һааха түсэбтэй юм. Энэнь дүүргэгдэхэ хараатай болоо. Зарим һаалишад, жэшээнь, Галина Рудкина, Антонида Жданова гэгшэд һү һааха жэлэйнгээ түсэбые нилээд ехээр үлүүлэн дүүргэв.

Тус фермэдэ мүнөө үбэлжэлгын турша соо тугалнуудые түлигдэдэггүй байрада түлжүүлхэ арга түрүүшынхеэ хэрэглэгдэжэ байна. Малшад ба бүхы колхознигууд энэ аргын үлүү һайн байһыень өөһэдынгөө дүй дүршэл дээрэһээ ойлгобо. Хэрбээ урда жэлнүүдтэ һая гараһан тугалнуудай зариманиинь түрүүшынгээ үдэрнүүдтэ үхэдэг байгаа һаань, мүнөө түлигдэдэггүй байрада түлжүүлэгдэжэ байһан 20 тугал бултадаа ямаршьегүй, элүүр энхээр томожожо байна. Энэ жэлэй бүхы түлнүүд иимэ аргаар түлжүүлэгдэхэ юм. Тус фермэдэ тугалнууд саг үргэлжэ шэгнэгдэжэ байдаг. Энэ колхозой мүн бусадшье фермэнүүдтэ малай үбэлжэлгэ эмхитэйгээр үнгэргэгдэжэ байна.

Мал эдеэлүүлгэ, уһалалга ба харууһалгые зүбөөр эмхидхэхэ хэрэгтэнь зоотехник нүхэр В. П. Потехина малшадта ехэхэн туһаламжа үзүүлнэ. Нүхэр Потехина колхозой фермэнүүдээр үдэр бүри ябажа, мал харууһалгада бии байһан дутагдалнуудые саг соонь усадхадаг, малажал эрхилэлгын түрүү арганuудта малшадые һургадаг, малай үбэлжэлгын дутагдалнууд тухай асуудалнуудые колхозой правлениин урда эрид шууд табидаг байха юм. Нүхэр Потехина малажалай хүдэлмэрилэгшэдтэй зоотехническэ занятинуудые үнгэргэнэ.

—Зоотехническэ һуралсал бидэндэ тон ехэ туһатай байна,—гэжэ һаалишан нүхэр Жданова хөөрэнэ. —Хэрбээ бидэнэр энээнэй урда тээ малаа яажа зүбөөр эдеэлүүлхэ, үнеэдһээ һү ехээр һаахын түлөө тэдээндэ ямар тэжээл эдюулхэ тухай хүсэд мэдэдэггүй байгаа һаа, мүнөө хэдэн занятинуудые хээд байхадаа энээн тухай һураггүй ехэ юумэ мэдэхэ болообди. Зоотехник нүхэр Потехина бидэнэртэ туһатай юумые олоор хөөрэжэ үгэнэ, малажалаа культурнаар эрхилхэдэмнай бодотоор туһална.

Гэхэтэй хамта, энэ колхоздо малай үбэлжэлгэ барандаа жэгдэ һайнаар үнгэргэгдэнэ гэхын аргагүй. Юундэб гэхэдэ, тус колхоз малай үбэлжэлгые тэжээлэй тон багахан запастайгаар эхилһэн байгаа. Тиигэбэшье, нэмэлтэ тэжээл бэлэдхэхын түлөө колхозой правлени ба партийна организаци хэмжээ абанагүй шахуу. Тариянай полинууд дээрэһээ нилээд ехэ соломо үшөө суглуулагдаагүй байна. Һүнэй-товарна фермэдэ кормозапарник байхагүй, тиимэһээ соломо буйлуулагдангүй малда эдюулэгдэнэ.

Маленковой нэрэмжэтэ колхозой правлени ба тэрэнэй түрүүлэгшэ нүхэр С. Н. Бурков нэмэлтэ тэжээл бэлэдхэхэ ба малай үбэлжэлгые эмхитэйгээр үнгэргэхын түлөө малшадые бүхы шухала условинуудаар хангаха тухай асуудалнуудые түргэнөөр шиидхэхэ зорилготой.

А. Поздняков.

Малшадай мүрысөөе бодотоор эмхидхэхэ

«Коммунизм» гэжэ артель Яруунын аймагай мал олонтой колхозуудай нэгэн юм. Тус колхозой арба һайса гаран мянган адуу мал хорн гаран точконуудта үбэлжэжэ байна.

Малай үбэлжэлгын эгээл харюусалгатай үеын ябажа байхада, тэдэндэ али болохо туһаламжа үзүүлхэ, малшадай социалистическэ мүрысөө зүбөөр эмхидхэхэ, тэдэнэй зорилгые ойлгуулжа үгэхэ шухала. Тус колхозой олонхи гэшүүд партиин ЦК-гэй сентябрьска Пленумэй тогтоолые хүсэд һайса шудалаагүй, үнгэрхэдөө зарим коммунистнууд хүдөө ажахыгаа улам хүгжөөхын түлөө Читын областьтой республикынгаа мүрысэжэ байһыешье мэдэхэгүй байна. Жэшээлхэдэ, хонишодой дунда социалистическэ мүрысөөнэй хэр зэргээр дэлгэржэ, Читын областьтой мүрысөөндэ илахын түлөө юу хэжэ байһан тухай ОТФ-е даагша коммунист нүхэр Дугар Цыбеновһээ асуухада:

—Би Читын областьтой мүрысөөн тухай бүри юушье дуулаагүйлби, харин хүдөө ажахые хүгжөөхэ тухай партиин ЦК-гэй Пленумэй тогтоолые намар дуулаа һэм, —гэжэ харюусаба.

Колхозой хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэдэй, тэрэ тоодо коммунистнуудай өөһэдөө юушье мэдэхэгүй байхада, малшадай дунда ниитэ-политическэ ба ойлгууламжын хүдэлмэриин ямараар ябуулагдажа байһаниинь элитэ. Парторганизациин агитколлектив 20 хүнһөө бүридэнэ. Агитатор бүхэндэ малажалай тусхай точко даалгагданхайшье һаа, тэдэнь мүртэй юумэ хэнэгүй. Тэдэнэр гүүртэ болон отаранuудаар ябажа, хөөрэлдөө үнгэргэдэггүй, газетэ уншажа үгэдэггүй, ханын газетэ, «Дайшалхы хуудаһанuудые» тон үсөөнөөр гаргадаг.

Социалистическэ мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлхэ тухай республикын хүдөө ажахын түрүүшүүлэй уряагаар гүүртэ болон отаранuудай, мүн малшадай хоорондо мүрысөөн мүнөө хүрэтэр эмхидхэгдээгүй байһаар. Харин колхозойнгоо ажахые саашадань хүгжөөхэ гэһэн социалистическэ уялга мэнэ һаяхан декабриин арбаадаар үсөөхэн зоной хабаадалгатайгаар зүбшэн хэлсээд, абаһан болобошье, тэрэнээ колхозник бүхэндэ ойлгуулжа үгөөдүй.

Тиихэдэ малшадта культурно-ажаһуудалай зохихо услови байгуулагдаагүй. Жэшээлхэдэ, Холбоолжон, Зүүн-Үльдиргэ болон бусад газарнуудта байдаг малшад хүсэд дулаалагдаагүй, сагаадагдаагүй ба харанхы гэрнүүдтэ ажаһууна. Тэдэндэ кино огто харуулагданагүй. Тиихэдэ малажалай байдаг 6 точкодо улаан булангуудые нээһэн болобошье, тэндэнь юушье хэгдэнэгүй. Үльдиргын сомоной хүдөөгэй клуб ба библиотекэ малшадай дунда культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэри ябуулнагүй.

Малай үбэлжэлгын хэр зэргээр үнгэргэгдэжэ байһан тухай асуудалаар малай фермэнүүдые, гүүртэ болон отаранuудые даагшанарай суглаан һаяхан болоһон байна. Эндэ суглараһан малшад партийна эхин организаци бидэндэ муугаар туһална гэжэ тон зүб шүүмжэлһэн байха юм. Жэшээлхэдэ, гүүртэ болон отаранuудые даагшанар нүхэд Жамбал Шадапов, Ринчин Лыгтыпов, Жана Аюшеев ба бусад газетэ болон журналнуудые абанагүйбди, парторганизациин секретарь нүхэр Сультимов болон агитаторнууд ябажа, элдэб һонинуудые хөөрэнэгүй, манда культурно-ажаһуудалай зохистой услови хүсэд байгуулагданагүй гэжэ хэлээ. Теэд, эдэ бүгэдые мэдэжэ байбашье, колхозой партийна эхин организаци бидэнэй эрилтые хэрэгсээнэгүй гэжэ тэдэнэр мэдүүлһэн байна. Харин парторганизациин секретарь нүхэр Сультимов, КПСС-эй айкомой инструктор нүхэр Галсанов, мүн колхозой ахалагша зоотехник коммунистка Жигмытова гэгшэд энэ суглаан дээрэ юундэшьеб байгаагүй.

Иимэ дутуунууд юун дээрэһээ болооб гэхэдэ, партийна эхин организаци, тэрэнэй секретарь нүхэр Сультимов хүдөө ажахые хүгжөөхэ тухай партиин ЦК-гэй сентябрьска Пленумэй тогтоолой эрилтын ёһоор хүдэлмэрээ шэнэдхэн табиха аад, хуушан хэбээрээ хүдэлмэрилжэ байна. Тиихэдэ айкомой инструктор нүхэр Галсанов иимэ байдалтай эбсэшоод, энээниие һайжаруулхын түлөө багаар оролдодог, колхозой парторганизациин хүдэлмэридэ бодото туһаламжа үзүүлдэггүй байһаар.

Ц. Дандаров,
манай корреспондент.

БМАССР-эй XXV жэлэй ойн нэрэмжэтэ сэмбын фабрикын коллектив жэлэйнгээ түсэб болзорһоонь урид, декабриин 19-дэ дүүргэв. Эндэ ажалай бүтээсэ 101,9 процент дээшэлүүлэгдээ, продукциин өөрынь үнэ 292000 түхэригтэ химдаруулагдаа. Сэмбэ нэхэгшэд энэ жэлэй дүүрэтэр 35000 метр сэмбэ нэхэхэ уялга абаад, тэрэнээ бэелүүлжэ байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: аппаратно-ээрэлгын цехын ээрэгшэ комсомолка Нина Лобачёва ажаллажа байна. Нүхэр Лобачёва жэлэйнгээ түсэбые 107 процент дүүргээд, 300 килограмм түүхэй эд алмаа.

А. Мантаевай фото.

Газетэ, журналнуудые захигшадаи тоо олошорно

1954 оной газетэ, журналнуудые захилга Бичурын аймагай хэдэ хэдэн колхозуудта муу бэшээр үнгэрөө. Илангаяа Ново-Сретенскэ сомоной Сталинай нэрэмжэтэ колхоздо газетэ, журналнуудые захилга амжалтатайгаар үнгэрһэн байна. Эндэхи колхознигууд 162 экземпляр «Бурят-Монгольская правда», 39 экземпляр «Бурят-Монгольский комсомолец», 70 экземпляр «Ленинский путь» гэжэ газетэнүүдые захяа. Гадна, нилээд олон центральна газетэ болон журналнууд захигдаа. Хүдөө ажахын журналнуудые захилгада тэдэнэр мүн лэ ехэ анхарал хандуулаа.

Газетэ, журналнуудай захилгые амжалтатайгаар үнгэргэлгэдэ колхозой партийна организаци ехэ туһа хүргэһэн байна. Энэ колхозой зарим бүлэнэр 4—5 ондоо газетэ, журналнуудые захяа. Колхозник Федор Слепнев «Бурят-Монгольская правда», «Сельское хозяйство», «Ленинский путь» гэжэ газетэнүүдые, мүн «Колхозное производство» гэжэ журнал, «Агитаторай блокнот» захяа.

Харланай сомоной Кировэй нэрэмжэтэ колхоздо газетэ захилга мүн лэ амжалтатайгаар үнгэрөө. Эндэ колхознигууд «Бурят-Монголой үнэн» газетые олоор захиба.

Гэхэ зуура, газетэ, журналнуудые захиха хэрэгтэ зарим колхозуудай партийна организацинууд хайша хэрэгээр хандаа. Партизанска сомоной Кировэй нэрэмжэтэ, «В защиту мира», Калининай нэрэмжэтэ колхозуудта захилга илангаяа муугаар үнгэрөө.

С. Хайдапов.

Сатирын БУЛАН

Мал туууһан... шононууд

—Би хадаа урда жэлнүүдтэ «Заготскотдо» суглуулагдаһан малнуудые Улан-Үдын мяханай комбинадта тушаалтын болоходо тэдэниие нэгэшье гээлтэ хоролтогүйгөөр абаашалсажа шададаг гээшэ һэм. Мүнөө мал туухадаа бэрхэ зониие бэдэрнэ гэжэ дуулааб. Намайгаа эльгээгыт, — гээд Торийн аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой гэшүүн Роман Федорович Усов колхозойнгоо түрүүлэгшэ Корякинда хандаба.

Энэ хүнэй эрмэлзэлгэдэнь баясаһандаа гү, али налуу зохид үгэнүүдтэнь үнэншэһэндөө гү, али хойрог залхуу хаданьь холо болгохоо һанаһандаа гү, бү мэдэе, Усовай элдэбын һалгай буруу ябадалайнгаа түлөө һаяхан хэһээлтын газарһаа бусажа ерэһыень мэдэжэ байжа, иимэ харюусалгатай хэрэг даахыень түрүүлэгшэ зүбшөөбэ ха.

Үглөөдэрынь «Заготскодой» приёмно пунктда Усов мүн лэ тэрэл хэбээрээ бэеэ һайрхажа, гэнэн ноёдые мэхэлжэ, мал туугшадай ахалагша болгогдон томилогдобо. Хуушанайнь хани нүхэр Андрей Корякин туһалагшань болобо. Хоюулан «хэрэгнай урагшатай ябана» гэлсэжэ, олзото ажалайнгаа түлөө сэржэмдэн, хахадые хооһолон шэдэбэд.

Тиигэжэ Р. Ф. Усов 1953 оной октябриин 27-ной сэлмэг наратай үдэр гүрэндэ тушаагдаһан 254 толгой үхэр даажа абаад, мал туугша Корякин, Балабанов, Бадмаева гэгшэдые ноёлһоор холын замда мордоһон гэлэй.

Зэдэ голой эрьеэр ухаа тооһо татуулан, малнуудынь харгылна. Ахалагша Усов ба туһалагша Корякин гэгшэд хойно гээгдэжэ, моридойнгоо жолоо нэгэдүүлэн, юуб даа ааляар хөөрэлдэн ябанад...

Тиинһээр боро хараан боложо, бүдэг бадаг гэжэ байхада мал туугшад Оёор тосхондо хүрэжэ ерэбэ. Туужа ябаһан малнуудаа хоройдо оруулжа хааһанай һүүлээр нүгөөдэ хоёр туугшадтаа:

—Барһад, эсээшье ёһотойт, ошожо айлаар амарагты, — гэжэ Усов Корякин хоёр һанаагаа зобобо. Үнөөхидүүлнай тэдэнээ ябуулжархёод, тугаарай хэлсэһэнээ бэелүүлжэ орobод. Уданшьегүй, хоройн хажуугаар элдэбын жэжэ жожо буруу хашарагуудые хүтэлһэн хүнүүд сугларба.

—Эдэ малнууд минии мэдэлэй. Толгойнь дутаалгүй һаа хамаагүй. Таанадай айха юумэ үгы. Һайн үхэрнүүдэй хэрэгтэй һаань, эндэһээ шэлээд лэ абаашагты, эдэ хүтэлөөшэдөө орондонь хоройдо оруулжа хаагты, зүгөөр лэ нэмэри мүнгэ үгэхэеэ бү мартагты. Би мэдэнэмби, үбэл ойротоо, үүсэ хэрэгтэй —гэжэ байжа Усов хөөрэнэ.

Тиигэжэ, аралжаа наймаа тааража, ахирхан хашасагуудаа арбинтай үхэрнүүд болгожо, «Заветы Ильича» гэжэ хүдөө ажахын артелиин гэшүүд Цыжит Тарбаев, Рыгдын Дугаров, Жигжит Шагдурова гэгшэд олзотой баяртай харибад.

Усов Корякин хоёр ехэхэн мүнгэ эбэртэлжэ, хатуу харые баһа барижа, халуу оруулжа, зүрхэгэй болоод, үхэрнүүдэ юрьесэ харгыгаа үргэлжэлүүлбэ.

Мүншье үнихэн ябажа, Петропавловка тосхондо хүрэхэ багтаа мүнөөхи хоёрнай хармаанайнгаа нимгэрһые мэдэбэ. Тиигэмсээрээ малнуудайнгаа дундаһаа гамнажа ябаһан эгээн томо хоёр үхэрэй нэгые шэлэжэ, «энэмнай дохолхоёо һанаба, холо ябажа бирахаяа болёо ха» гэлдээд, нүгөөдэ хоёройнгоо хориһоор байтар үүсэлжэрхибэ. 40 модо саашаа ябаад, Боргой хүрэжэ, нүгөөдыень мяхан болгобо.

Бү мэдэе, зориһон газартаа хүрэтэрнь хэды иимэ ушар тохёолдооб? Зүгөөр мяханай комбинадта ошожо, малнуудаа тушаахадань, амидын шэгнүүрээр 46 центнер дутаһан ба хоёр үхэрынь толгойгоороо үгы болоһон байба. Тиигэжэ, Усов Корякин хоёр гүрэндэ 19.879 түхэригэй хохидол ушаруулаа.

Гүрэнэй малай тушаагдахаяа туугдажа ябаһыень мэдэжэ байгаад, мал тууһан «шононуудтай» колхознигууд Тарбаев, Дугаров, Шагдуров гэгшэдэй наймаа таараһаниинь тиигэжэ колхозник нэрээ гутааһаниинь гайхалтай.

Ц. Ухинов.

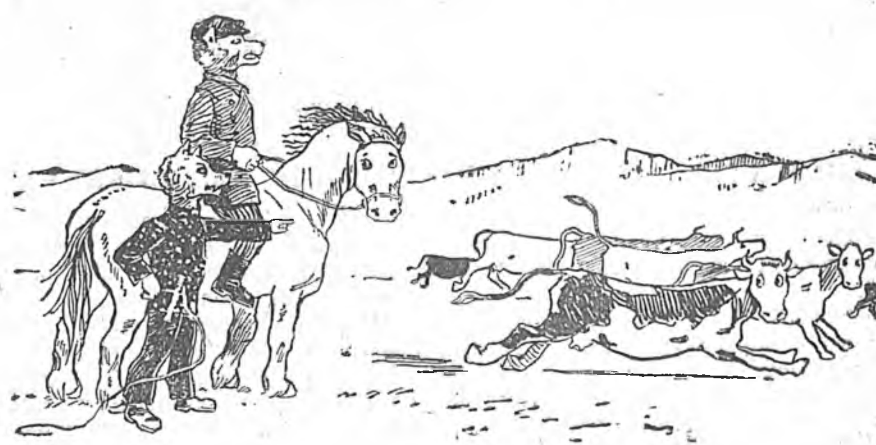

—Мал туулгахые бидэнэртэ даалгаһаниинь болоо даа.

ществын ажабайдал дотор ээлдэг хаданшье, марксизмын дэлгэрэн мандалга хуушанай философиин эсэс ерэһэн удхатай байгаа. Хуушанай философи арадһаа, ажабайдалһаа таһаранхай, ганса нэгэн хүнүүдэй, «һанал бодолой аристократуудай» шадахаар юумэ байба. Тиимэһээ, урдын философидо идеалистнуудһаа гадна, мүн материализмын зарим түлөөлэгшэдэйшье зүгһөө номногдодог субъективнэ үзэлэй, ганса нэгэн хүнүүдтэ шүтэн һүгэдэлгын ехээр дэлгэрэнхэй байһаниинь тушаан болоһон ушар бэшэ юм.

Урдын философуудһаа тон ондоогоор, олониитын революционно хүдэлөөндэ түшэглэн, тэмсэлэйнь дүй дүршэлые согсолон, Маркс Энгельс хоёр өөһэдынгөө һургаал зохёон найруулһан байна. Марксизмын эхи үндэһэ табигшад олон миллион дарлагдагшадые сүлөөлхэ, ажалшадые идейнэ талаарнь хүмүүжүүлхэ ба эмхидхэхэ, капиталистическэ богоолшолгоһоо мултаран сүлөөрхын түлөө пролетариадай революционно тэмсэл ударидаха хэрэгые өөһэдынгөө зорилгодо тооолодог байгаа.

Урдын философско һургаалнуудһаа марксистска философиин гүн ехэ илгаатайе тэмдэглэхэ зуураа, И. В. Сталин иигэжэ зааһан юм: марксизм хадаа «...пролетарска олониитын һургаал, тэдэнэй туг мүн, энээниие бүхэдэлхэйн пролетаринар хүндэлдэг, энэнэй үмэнэ һүгэдэдэг». Тиимэһээ, Маркс болон Энгельс ямар нэгэн философско «һургуулиин» юрэл эхи табигшад бэшэ, харин тэдэнэр — үдэрһөө үдэртэ ургадаг ба бэхижэдэг бодото пролетарска хүдэлөөнэй бодото вождьнор байгаа» (Зохёолнууд, 1-дэхи том, 350-дахи нюур).

Марксизм-ленинизмын гайхамшагта сурталнууд олон миллион ажалшадай дунда дэлгэрэн мандаһай. Марксизм-ленинизм хадаа советскэ общество дотор гансааран илажа дэлгэрһэн социалистическэ суртал бодолой теоретическэ бата үндэһэ һуури болоно, арадай демократиин оронуудта улам үргэнөөр дэлгэржэ байна. Марксизм-ленинизмын сурталнууд эб найрамдалай, демократиин ба социализмын түлөө хүдэлмэришэн ангиин, бүхы прогрессивнэ хүн түрэлтэнэй тэмсэлэйнь туг болоо.

Философиин онсо өөрэ шэнжэнь тэрэнэй дайшалхы партийна шанар мүн болоно. Диалектическэ материализмын партийна шанарынь түбхын түрүүн философидохи материалистическэ хараа шугамые хэлбэришэгүйгөөр, сэхэ шууд хамгаалга дотор, марксизмда эсэргүү идеалистическэ философиие буруушаадаг тэмсэл дотор, хии хооһон юумэндэ шүтэн һүгэдэлгэ тушаа буулта хэлгые буруушаадаг эосэшэгүи шанга тэмсэл дотор үзэгдэнэ. Империализмын бүхы системын дороитон уналгые, задагайралгые өөртөө шэнгээһэн мүнөө сагай буржуазна хархис философидо эсэргүү хатуу шанга добтолгото тэмсэл диалектическэ материализмын, энэнэй тала баригшад бүгэдын шухала зорилго мүн.

Марксизм хадаа буржуазна философидо эсэргүүгээр тэмсэхэ зуураа, тус философиин ангиин шарайгаа, харша хархис удхаяа далдалхын тула партийнабэшэ гэһэн үгөөр халха хэдэг хуурмаг багынь хуулажа хаяна. Ангита общество дотор ангиин дээдэ тээхи, партийнабэшэ философи байха ёһогүй юм гэжэ марксизм-ленинизм заана.

«Партийнабэшэеэ» урдаа барижа буржуазна гуримаар билдагуушалдаг ябадалһаа тад ондоо, марксистско-ленинскэ философи партийность тухайда сэхэ мэдүүлдэг, хүдэлмэришэн ангиин интересүүдые хамгаалдаг, тэрэнэй революционно партиин суртаал болодог байха юм. Марксизм өөрынгөө ангиин гол удхые, өөрынгөө партийностиие нюугаад яалайб, ушарынь гэхэдэ—пролетариадай ба тэрэнэй партиин интересүүдынь түүхэдэхи хүгжэлтын объективнэ ябасатай тудалдана, олонхи хүн зоной үндэһэн интересүүдые, бүхы ажалшадай интересүүд ба эрмэлзэлгэнүүдые элирхэйлэн харуулна.

Теори практика хоёрой, философи политика хоёрой таһаршагүй нигта холбоо барисаан — марксизмын партийна шанарай, тэрэнэй философиин тон шухала принцип, үндэһэ һуури мүн. Марксизм хадаа юртэмсын байдалые тайлбарилхаһаа гадна, юртэмсын байдалые ажалша зоной туһын тулада хубилгаха зэбсэг болоно. Марксизм теориие практикатай нэгэдхэн холбожо, хүдэлмэришэн ангиин, тэрэнэй партиин революционно практикын аша туһада зорюулан табина. Марксизм гээшэмнай ажал хэрэгтээ хэрэглэхэ дайшалхы хүтэлбэри мүн гэжэ Коммунистическэ парти хододоо тоолодог байна.

Революционно, нүлөө ехэтэй марксистска философиин заабари бүхэниие хүдэлмэришэн ангиин парти практическа ажал-ябуулгадаа хэрэглэдэг байха юм. Диалектическэ материализм марксистска партиин программын, зүб политикын, стратеги ба тактикын научна үндэһэн зүйлынь, коммунизмын теоретическэ эхи һууринь болоно.

***

Марксын урда тээхи үеын философидо материализм диалектика хоёр хоорондоо холбоо барисаагүй байһан юм. Тиин, марксизмын анхан дэлгэрхэ үеэр, материализм метафизическэ методэй мэдэлдэ орошоһон, идеализм диалектикые ээлшэһэн байгаа. Баруун европейскэ ба ородой философидо хабаададаг зарим материалистнууд гүнзэгы диалектическэ һанал бодолнуудые хэлэдэгшье һаа, тэдэнь материалистическэ үзэл бодолнуудтай нигта холбоогүй байдаг байгаа. XIX зуун жэлэй үеын ородой материалистнууд диалектика материализм хоёрои хоорондо бии байһан алгасалые зайсуулха гэжэ һэдэһэншье һаа, тэрэ зорилгоёо бэелүүлжэ шадаагүй юм.

Материалистическэ философско теоритои диалектическэ методэй нигтаар найралдан зохилдолго хадаа философидо марксизмын үүсхэһэн революционно эрид хубилалтын тон шухала талануудай нэгэн болоно. Гэхэтэй хамта, марксизмын эхи үндэһэ табигшад диалектика материализм хоёрой хоорондохи алгасалые зайсуулхаһаа гадна, мүн диалектическэ шэнэ метод, материалистическэ шэнэ теори зохёоһон байна.

Маркс, Энгельсын зохёоһон диалектическэ шэнэ методынь Гегелиин найруулһан гол шэнжэнүүдтэй хуушан диалектикэһээ тад ондоо байгаа. Гегелевскэ диалектикын идеалистическэ шэнжые элишэлээд, Гегелиин диалектикань наукада харша, хархис идеалистическэ системэтээ таһаршагүй холбоотой юм, идеализмын үзэлөөр нэбтэрэнхэй ба гутаагданхай юм гэжэ Маркс Энгельс хоёр элирхэйлэн харуулаа. Марксистска диалектика хадаа юртэмсын байдалые материалистическэ ёһоор тайлбарилдаг научна бата бэхи үндэһэ һууритай, **материалистическэ** диалектика мүн.

Марксизм болбол урдань байһан материалистическэ теориие мүн лэ үндэһөөрнь шэнэдхэн хубилгаа. Маркс Энгельс хоёр—философско материализмын дээдэ формо болоһон диалектическэ материализмые зохёогшод мүн.

Марксизм мандажа, общество тушаа ойлгомжонуудта революционно агуухэ хубилалта хэһэн байна. Ниитын үзэгдэлнүүдые шэнжэн үзэхэ хэрэгтэ диалектическэ материализмын гол заабаринуудые бэелүүлгэ, историческа материализмые бии болголго —научна ухаан бодолой маша ехэ туйлалта мүн гэжэ В. И. Ленин заагаа һэн.

Обществын хүгжэлтэнь объективнэ экономическа хуули ёһонуудай үндэһөөр бэелдэг, естественно-историческа процесс мүн гэжэ историческа материализм харуулһан байна. Хүн түрэлтэнэй түүхын бүхы хэрэг үйлэдбэриин хэрэгсэлнүүдэй хубилһанай үндэһөөр, үйлэдбэрилгын хүсэнүүдэй ба үйлэдбэридэхи харилсаануудай хүгжэһэнэй ашаар хүгжэн дэлгэрдэг юм гэжэ марксизм тодоруулаа.

Түүхые материалистическэ ёһоор тайлбарилха ябадалдахи тон шухала ушарнуудай нэгэниинь түүхын процессэй шиидхэхы хүсэн болодог арад олониитэ тухай марксистска һургаал болоно. Түүхые «онсо гайхамшаг хүнүүдэй», зарим «геройнуудай» ажал-ябуулгын үрэ мүн гэжэ наукада харшаар, идеалистическээр ойлгодог ябадалһаа тад ондоогоор тайлбарилан, түүхые зохёогшо бодото эзэниинь арад түмэн, ажабайдалай бүхы шухала зүйлнүүдые бүридүүлэн байгуулагша олон миллион ажалша зон болоно гэжэ марксизм-ленинизм заана.

Ниитын хүгжэлтын хуули ёһонуудые диалектико-материалистическээр тайлбарилга, марксизмын ёһоор, коммунизмын научна теоритой таһаршагүй холбоотой юм. Маркс ба Энгельс түүхые материалистическэ ёһоор ойлгохо ябадал тодорхойлон тайлбарилаад, социализмые утопиһоо гаргажа наука болгоһон байна. Диалектическэ ба историческа материализм—коммунизмын теоретическэ үндэһэ һууринь болоо. Диалектическэ ба историческа материализмын заабаринууд капитализмын зайлашагүй хосорхо ёһотойе, коммунистическэ ниитын байгуулалтын мандаха ёһотойе арсашагүйгөөр тодоруулаа.

***

Маркс Энгельс хоёрой байгуулһан, пролетариадай агуухэ революционно һургаал зуу гаран жэл соо дэлгэрэн мандаха зуураа, түүхэдэхи шэнэ дүй дүршэлэй үндэһэ һуури дээрэ таһалгаряагүй хүгжэжэ ба баяжажа байна. Хүдэлмэришэн ангиин революционно тэмсэлэй дүй дүршэлые, шэнэ үеын наукын туйлалтануудые творческо ёһоор согсолон, В. И. Ленин марксизмые улам саашадань хүгжөөгөө, шэнэ дээдэ шатада дэбжүүлээ. Ленинизм болбол түүхэдэхи шэнэ үеын марксизм—империализмын ба пролетарска революцинуудай үеын марксизм мүн. Гениальна Ленин, Ленинэй шаби ба хэрэгыень үргэлжэлүүлэгшэ — агуухэ Сталин марксизмын бүхы гол хубинуудые— тэрэнэй экономическа һургаалые, научна коммунизм ба диалектическэ материализмые түүхын шэнэ эрхэ байдалтай зохилдуулан баяжуулһан ба саашадань хүгжөөһэн байна. Коммунистическэ парти олониитын революционно зохёон байгуулхы шэнэ дүй дүршэлөөр, түрүү советскэ наукын шэнэ туйлалтануудаар марксизм-ленинизмые баяжуулан, хододоо урагшань дабшуулна.

Марксистска философи—диалектическэ ба историческа материализм ниитын хүгжэлтын объективнэ хуули ёһонуудые үнэн зүбөөр тодорхойлон, манай орон дотор коммунистическэ общество амжалтатайгаар байгуулха зам, арга ба хэрэгсэлнүүдые хүдэлмэришэн ангида, Советскэ Союзай Коммунистическэ партида заажа үгэнэ. Энэ хадаа зол жаргалта шэнэ ажабайдал зохёохо замые эли тодоор ойлгохо ябадал арадай демократиин оронуудай коммунистическэ ба хүдэлмэришэнэй партинуудта заажа үгэнэ. Пролетариадай шэнжэлхы ухаанай диалектико-материалистическэ суртал бодолынь эб найрамдалай, демократиин ба социализмын түлөө тэмсэлдэ бүхы оронуудай коммунистическэ партинуудай хэрэглэдэг, юугээршье һэлгэшэгүй шухаг идейнэ зэбсэг болоно.

К. ФРОЛОВ.

Польско Арадай Республикада научна эмхи зургаанууд болон дээдэ һургуулинуудай тоо саг үргэлжэ олошорно. Энэ жэл Краковта хүдөө ажахын дээдэ һургуули нээгдээ. Һургуулиин научна хүдэлмэрилэгшэд шэнжэлэлгын ехэ хүдэлмэри хэнэ. Профессор Болеслав Смык бүлэг ассистентнүүдтэй искусственна шэнэ түхэлэй үтэгжүүлгэнүүдые байгуулхын түлөө оролдожо байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: профессор Б. Смык лабораторидо ассистентнүүдтэй хүдэлмэрилжэ байна.

ТАСС-эй фотохронико.

Марксизм-ленинизмын классигуудай зохёолнуудые Индидэ хэблэнэ

ДЕЛИ, декабриин 23. (ТАСС). Индидэ һүүлэй үедэ «К. Марксын ба Ф. Энгельсын шэлэгдэмэл зохёолнууд» хоёр томоор, мүн «Коммунистическэ партиин Манифест», Инди тушаа К. Марксын ба Ф. Энгельсын статьянуудай сборник», «Хитад тухай Карл Марксын хэлэһэн үгэнүүд» гэһэн сборник хэблэгдэбэ.

«В. И. Ленинэй «шэлэгдэмэл зохёолнууд» хоёр том болгогдон, мүн «II Интернационалай бутаран уналга», «Империализм хадаа капитализмын дээдэ шата мүн», «1905 оной революци тухай элидхэл», «Материализм ба эмпиреокритицизм», «Пролетарска революци ба ренегат Каутский», «Нацануудай өөһэдыгөө тодорхойлхо эрхэ тухай», «Гүрэн ба революци», «Деревниин үгытэй хүнүүдтэ» ба бусад зохёолнууд тусгаар ном болгогдон гаргагдаһан байна.

И. В. Сталинай зохёолнуудай суглуулбариин 1, 2, 3 томууд хэблэгдэн гаргагдаба. «ВКП(б)-гэй түүхэ (хуряангы курс»), «Ленинизмын асуудалнууд» гэжэ И. В. Сталинай зохёолнууд, «Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин XIX съезд дээрэ хэлэһэн үгэ» тусхай номууд болгогдон хэблэгдэбэ.

Болгариин арадай суглаанда болоһон һунгалтын дүнгүүд

СОФИ, декабриин 24. (ТАСС). Һунгуулиин центральна комисси Болгариин Арадай суглаанда декабриин 20-до болоһон һунгалтын эсэсэй дүнгүүдые соносхобо.

Бүхы дээрээ 5.017.667 һунгагшадһаа 4.991.638 һунгагшад гү, али 99,48 процентнь һунгалтада хабаадаба. 4.981.594 хүн гү, али голосованида хабаадаһан һунгагшадай 99,8 процентнь Эсэгэ ороной фронтын кандидадуудай түлөө голосовалаа. 967 бюллетень үнэнтэбэшэ гэжэ мэдэрэгдэбэ. 9.077 һунгагшад гү, али 0,18 процентнь Эсэгэ ороной фронтын кандидадуудые буруушаажа голосовалба.

Һунгалта хэхэ үедэ Арадай суглаанда һунгаха тухай хуули бүрин сахигдаа гэжэ тогтоогоод, һунгуулиин центральна комисси хадаа һунгуулиин бүхы 249 округуудта Арадай суглаанай депутадуудаар Эсэгэ ороной фронтын кандидадуудай һунгаһаниие регистрацилба.

Болгарска промышленностиин амжалтанууд

СОФИ, декабриин 24. (ТАСС). Болгариин промышленность 1953 ондо шэнэ ехэ илалтануудые туйлаба.

Ороной 200 гаран предприятинууд декабриин 20 хүрэтэр жэлэйнгээ үйлэдбэриин түсэбүүдые дүүргэбэ. Георгий Димитровэй нэрэмжэтэ паровозо-бүтээлгын ба вагон заһабарилгын завод, Сталинай нэрэмжэтэ химическэ комбинат, «Руно» гэжэ текстильнэ комбинат, Вылко Червенковой нэрэмжэтэ завод гэхэ мэтын томо предприятинууд тэдэнэй тоодо байна.

Социалистическэ мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлһэнэй ашаар, энэ оной арбан нэгэ һарын турша дотор хүндэ промышленностиин предприятинуудай хүдэлмэришэд үнгэрһэн жэлэйхидэ орходоо 14,4 процент ехэ продукци үгэһэн байна.

Францида советскэ артистнууд амжалтатайгаар наадана

ПАРИЖ, декабриин 24. (ТАСС). Францида советскэ артистнуудай наадалгые хүнүүд угаа ехээр һайшаан харана. Лиондо советскэ артист Сергей Образцовой ба советскэ бусад артистнуудай наадалгань тон амжалтатайгаар үнгэрөө. Ниццадэ советскэ дуунууд ба танцануудые наадагшад халуунаар угтагдаа. Залуу скрипач Игорь Ойстрах хадаа Канн, Бордо городуудта хүн зоной, нютагай хэблэлэй үндэр дээдэ сэгнэлтэ абаһан байна. Парижын хүгжэмэй олониитэ советскэ залуу пианистка Давидовичын мэргэжэлые угаа ехээр сэгнэһэн байна.

Францида советскэ артистнуудай ерэлгые арад үргэн олониитэ хадаа Франциин ба СССР-эй хоорондо культурна ехэ холбооe харуулһан жэшээ мүн гэжэ мэдэрнэ.

Индийскэ парламентын заседани дээрэ Неругэй хэлэһэн үгэ

ДЕЛИ, декабриин 24. (ТАСС). Индийскэ парламентын арадай палатын үсэгэлдэр үдэшэ болоһон заседани дээрэ Индиин премьер-министр Неру гадаадын политическэ асуудалнууд тушаа үгэ хэлэбэ. Тэрэ хадаа корейскэ асуудал, пакистано-американска харилсаанууд ба Азидахи колониализм тухай асуудалаар тогтон хэлэбэ.

Корейскэ асуудал тухай хэлэхэ зуураа, Неру хадаа сэрэгэй пленэйхидэй дунда ойлгууламжын хүдэлмэри хэхэ болзорые һунааха тухай хоёр командованиин хэлсээ хэхые индийскэ правительство хүсэжэ байна гэжэ зааба. Гадна, американска сэрэгэй туһаламжа абахые Пакистанай зүбшөөһэн ябадал тэрэнэй территориие США-гэй база болголго гээшэ гэжэ пакистано-американска харилсаанууд тухай асуудалаар Неру мэдүүлбэ. Колониализм тухай асуудалаар хэлэхэдээ Неру хадаа Азида ба Африкада Холбоото Штадуудай ба Европейскэ оронуудай ябуулдаг расова доромжолгые болон колониализмые буруушаан шүүмжэлһэн өөрынгөө урдын мэдүүлгые дахин дабтаба.

Хоёрдохи асуудалаар Неругэй үгэ хэлэжэ байхада Делидэхи американска посол Аллен арадай палатын дипломатическа ложые орхижо гараба.

Турциин президент Пакистан ерэхээ байна

КАРАЧИ, декабриин 24. (ТАСС). «Имроз» газетын мэдээсэһэнэй ёһоор, Турциин президент Джеляль Баяр Пакистан ерэхэ гэһэн пакистанска правительствын уряалые хүлеэн абаа гэжэ мэдээжэ болоо.

Австри тушаа союзническа советтэ

ВЕНА, декабриин 24. (ТАСС). Декабриин 23-да союзническа соведэй заседани болоо. СССР-һээ Австрида байгаа верховно комиссарай уялгануудые дүүргэгшэ В. М. Краскевич заседани дээрэ түрүүлэгшээр һууба.

Союзническа совет хадаа союзническа соведэй энэ оной августын 14-нэй ба 28-най тогтоолнуудаар хараалагдаһанай ёһоор, Австриин уласхоорондын ба дотоодын хэлхеэ холбоондо дүрбэн талаһаа почтово, телефонно, телеграфна ба телетайпна цензура хэдэг ябадалые бүрин үгы хэхэ тушаа цензурын союзническа техническэ комитедэй тоосоое хаража үзөөд баталһан байна. Энээнтэй дашарамдуулан союзническа совет цензурын союзническа техническэ комитедые тарааха тухай шиидхэбэри абаба.

Союзническа совет гүйсэдхэхэ комитедэй хэдэн шиидхэбэринүүдые баталһан, Австриин ба Кубагай хоорондо эд товарай эрьесэ тухай хэлсээе анхаралдаа абаһан байна.

Сэрэгэй пленэйхидые хүсөөр бариха тухай американска түсэб

Синьхуа агентствын корреспондентын мэдээсэл

ПЕКИН, декабриин 23. (ТАСС). Нэгэдэмэл Нацануудай зэбсэгтэ хүсэнүүдые командалагша генерал Хэллын Корейдэ ерэһэнһээ хойшо ойлгууламжын хүдэлмэриие таһалдуулха ба сэрэгэй пленэйхидые бариха хэрэгтэ шэглүүлэгдэһэн американска талын ябуулганууд бүри эдэбхитэй болоо гэжэ Синьхуа агентствын корреспондент Кэсонһоо мэдээсэнэ. Тонжаннидахи лагерьта мүнөө байһан пленнэ кореецүүд ба хитадууд тухай, хожомынь дайнда хэрэглэхын тулада тэдэниие лисынмановецууд ба чанкайшистнуудта дамжуулан үгэхэ тухай асуудалые зүбшэн хэлсэхын тулада Корейдэ би ерээб гэжэ Хэлл элитээр мэдүүлһэн байна.

Январиин 22-һоо 23-най «һүниин тэнгэһээ хойто тээ минута үнгэрөөд байхада» Тонжаннидахи лагерьта байһан пленнэ хитадууд ба кореецүүдые хүсөөр барижа абаха тухай Ли Сын Мантай хэлсээбди гэжэ Хэлл мэдүүлээ.

«Сэрэгэй пленэйхидые сүлөөлхэ түсэб» тушаа Тимайтай хөөрэлдөөб гэжэ репатриациин талаар нейтральна комиссиин түрүүлэгшэ генерал Тимайтай уулзаһанайнгаа һүүлээр Хэлл американска корреспондентнүүдтэ мэдүүлээ.

Репатриациин талаар нейтральна комиссида нүлөөлхэ, ойлгууламжын хүдэлмэри хэхэ болзорые хойшолуулха тухай өөһэдынгөө абаһан шиидхэбэриһээ тэрэнэй арсахые ба сэрэгэй пленэйхидые «сүлөөлхэ» американска түсэб дүүргэхые баадхаха зорилгоор Хэлл Тимайтай уулзаһан байгаа.

Хэллын һүүлээр, США-гэй штабуудай начальнигуудай нэгэдэмэл группын түрүүлэгшэ Рэдфорд ба гүрэнэй секретариин туһалагша Робертсон Корейдэ һаяар ерэхэ байна. Американска журналист Роберт Алленэй хэлэһэнэй ёһоор, сэрэгэй пленэйхидые олоор ба хүсөөрөө бариха хэрэгтэнь Ли Сын Манда яажа туһалха тухай американска сэрэгэй командованида тодорхой заабари үгэхын тулада Рэдфорд ба Робертсон Дальна Восток ошоһон байна.

Корейн Улаан-Хэрээһэнэй обществын комиссиин протокол

ПХЕНЬЯН, декабриин 24. (ТАСС). Корейскэ Арадай армиин пленнэ боецүүд ба офицернүүдтэ медицинскэ туршалга хэһэн американска зэбсэгтэ хүсэнүүдэй хорото бузар ябуулганууде мүрдэһэн Корейн Улаан-Хэрээһэнэй обществын комиссиин протоколые Корейн Центральна телеграфна агентство (ЦТАК) дамжуулба. КНДР-эй Наукануудай академиин гэшүүнэй кандидат терапевт Цой Ын Сек гэгшээр толгойлогдоһон корейскэ хэдэн олон элитэ врачууд протоколдо гар табяа. Нютагтаа бусажа ерээд мүнөө эмнүүлжэ байгаа сэрэгэй пленэйхидэй мэдүүлгэнүүд, мүн комиссин мэдэлдэ байгаа бусад мэдээнүүд хадаа американска армиин госпитальнуудта сэрэгэй пленэйхидые зэрлигээр тамалан зобооһон олон баримтанууд тушаа энэ документын материалнууд болоһон байна. Плендэ байхадаа американска госпитальнуудта хүдэлмэрилһэн корейскэ хэдэн врачууд мүн лэ мэдүүлгэ хэһэн байна.

Уласхоорондын эрхын нормонуудые бүдүүлигээр эбдэжэ, энэрхы сэдьхэлэй тон жиирэй принципүүдые алгасан гаража американска сэрэгэй засагаархид медицинскэ туршалга хэхэ ябадалда Корейскэ Арадай армиин сэрэгэй пленэйхидые үргэнөөр хэрэглэһэн байна гэжэ протокол соонь хэлэгдэнэ, энээнэй шалтагаанаар сэрэгэй олон пленэйхид алагдаһан ба хүшэр хүндөөр гэмтээгдэһэн байна. Жэшээлхэдэ, Пусан городой полевой госпитальдо американска врачууд Конри, Кэнфилд гэгшэд элүүр бэетэй сэрэгэй пленэйхидтэ хирургическа операци хүсөөр хэһэн байна. Эдэ операцида ороһон хүнүүдэй 80-аад процентнь ухэдэг байгаа. Тэрэ госпитальдо американска нэгэ хирург хүйтэнэй нүлөөе пленэйхидтэ туршажа үзэбэ. Хүлдөөһэнэй һүүлээр туршагдажа байһан олонхи пленэйхидэй хүл гарыень тайрадаг байгаа. № 2 лагериин дэргэдэхи № 1493 больницада тифэй вакцина сэрэгэй пленэйхидэ ехэ хэмжээтэйгээр таригдаһан байха юм.

Тиихэ зуураа, сэрэгэй үбшэн пленэйхидые эмнэхэ талаар ямаршье хэмжээнүүд абтаагүй. Ушханай ханяада, дизентери ба бусад үбшэнүүдээр үбшэлөөд зобожо байһан хүнүүдые сохидог, түргөөр үхэхэ условидо тэдэниие байлгадаг байба.

Хүнүүдые алахын тула наукые хэрэглэлгэдэ эсэргүү протест мэдүүлхыень корейскэ Улаан-Хэрээһэнэй комиссиин гэшүүд бүхы дэлхэйн наукын хүдэлмэрилэгшэдтэ ба үнэн бодолто бүхы хүнүүдтэ хандана.

Тегерандахи байдал

ТЕГЕРАН, декабриин 24. (ТАСС). Англитай Иранай дипломатическа харилсаа һэргээлгэдэ эсэргүү протестын демонстраци декабриин 22-то Тегеранай гол үйлсэнүүдэй нэгэндэ болоо гэжэ газетэнүүд мэдээсэнэ. Демонстрантнуудта полициинхид добтолжо, буу зэбсэг хэрэглэбэ. Демонстрантнуудай дундаһаа нэгэ хүн шархатаа. Демонстрацида хабаадаһан олон хүн, тэрэ тоодо 8 студентнүүд арестовалагдаба.

Городой зарим газарнуудта үсэгэлдэр демонстрацинууд тэрэшэлэн болобо. Хүнүүд арестовалагдаа.

Полицейскэ управленидэ баригдаһан хүнүүдэй үһыень абаһан, нидхыень хюһаһан, удаа тээнь тэдэнэй зариманиинь тиимэ хэбээрнь сүлөөлһэн байна гэжэ «Посте Тегеран» газетэ мэдээсэнэ.

Үсэгэлдэр базарай районд сэрэгэй патрульнууд олоор табигдаа гэжэ «Кейхан» газетэ бэшэнэ.

«Эттелаат» газетын мэдээсэһэнэй ёһоор тегеранска университедэй студентнүүд үсөөн хүнүүдһээ бэшэниинь лекцидэ ябахаяа урдынхидаал адляар арсажа байна. Гэгээрэлэй министерствын тусхай хинагшад «үймөө үүдхэгшэ һурагшадһаа» тегеранска дунда һургуулинуудые, тэрэ тоодо басагадай һургуулинуудые «сэбэрлэжэ» үргэлжэлһөөр гэжэ тус газетэ мэдээсэнэ.

Францидахи президентскэ һунгалтанууд

Рене Коти президентээр һунгагдаба

ПАРИЖ, декабриин 23. (ТАСС). Французска республикын президентые һунгаха голосованиин 13-дахи турта 871 бюллетень үнэнтэ гэжэ мэдэрэгдээ гээд Франс Пресс агентство дамжуулна. Рене Коти гэгшэдэ 477 голос, Нежлендэ — 329 голос үгтэбэ. Тиимэ болохолоороо, Рене Коти Французска республикын президентээр һунгагдаба.

Британска Гвианадахи событинууд тушаа

ПАРИЖ, декабриин 24. (ТАСС). Джорджтаунһаа Франс Пресс агентствын корреспондентын мэдээсэһэнэй ёһоор, английска засагаархидай арестовалһан Британска Гвианын арадай прогрессивнэ партиин 5 ажал-ябуулагшад «ямаршье үндэһэгүйгөөр түрмэдэ хаагдаһан» ябадалда эсэргүү буруушаалгын тэмдэг болгон, юушье эдихэгүйбди гэжэ соносхобо.

Улан-Удын басагадай № 3 дунда һургуулида балетнэ кружок һайнаар хүдэлмэрилдэг юм. Тэндэ 12 һурагшад хабаадалсадаг.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Нина Аршинская, Алла Сиклен гэгшэд «Кот в сапогах» гэжэ ульгэрһөө сценэ наадажа байна.

З. Веснинагай фото.

Оролдосотой продавец

Үглөөнэй 9 часта Улан-Удэ городой олон магазинууд нээгдэнэ. Магазинуудта хүдэлмэришэд, албахаагшад, колхознигууд ерэжэ, хэрэгтэй эд бараагаа худалдажа абана. Зариманиинь продавецүүдтэ хандажа, тиимэ бүд хэды сэнтэй юм, тиимэ самса, торгон платье бии гү гэжэ байжа асууна.

...Анна Васильевна Бодяк олон жэл соо продавецээр хүдэлмэрилхэ зуураа, өөрынгөө мэргэжэлдэ дүршэл ехэтэй, ажалдаа үнэн сэхээр хандадаг, худалдаа наймаанай культурые дээшэлүүлхэ гэжэ хододоо оролдодог болонхой.

Мүнөө продавец А. Бодяк Улан-Удын Кировэй нэрэмжэтэ үйлсэдэхи № 10 магазинда хүдэлмэрилнэ. Анна Васильевна хүн зондо хододоо анхаралтай һайнаар хандадаг юм. Ажалшадай дурадхалнууд болон ажаглалтануудые хараадаа абажа, тэдэндэ хэрэгтэй товарнуудые асаруулха гэжэ эрмэлзэдэг.

Нүхэр Бодягта баясхалан хүргэһэн хэдэн олон тэмдэгүүд магазинай дурадхалай дэбтэр соо бии. Тэрэнэй нэгэ хуудаһандань иигэжэ бэшэгдэнхэй: «Худалдан абагшадта анхаралтайгаар хандадагайнь, үнэн сэхээр ажалладагайнь түлөө бидэнэр нүхэр Бодягта баясхалан хүргэнэбди. Городой магазинуудай продавецүүд бултадаа иимэ байгаа һаа, тон лэ һайн һэн».

Анна Васильевна эд бараа наймаалха һара бүриин түсэбые үлүүлэн дүүргэнэ.

Д. Никоров.

Эрхим адуушанай үгэ

Хэжэнгын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ томодхогдоһон колхозой адуушан нүхэр Дугаржап Соржиев хэдэн жэлдэ колхозойнгоо адуун һүрэгые эрхим һайнаар хараһанайнгаа түлөө 1953 ондо «Республикын эрхим адуушан» гэһэн хүндэтэ нэрэзэргэ олоо һэн. Нүхэр Соржиев социалистическэ хүдөө ажахые эрид дэбжүүлхэ талаар Коммунистическэ партиин ба Советскэ правительствын анхарал оролдолгоор тон ехээр урмашан баясаһан тухайгаа мэдүүлнэ.

—Адууе тобир таргаар ондо оруулха гээшэ харууһанай хүсэн юм. Адуугаа зундаа бэлшээри ба уһалуури һайнтай газараар адуулдагби. Гүүдые намартаа, саг соонь ороондо оруулхын түлөө ехэ хэн оролдолго гаргааб. Тэдээнэйнгээ түлнүүдые 1954 ондо нэгэшые хоролтогүйгөөр бүрин бүтэн абахаб гэһэн социалистическэ уялгатайб. Энэ хэрэгые мүнөө амжалтатайгаар дүүргэбэл, партиин ЦК-гэй сентябрьска Пленумэй шиидхэбэриие бэелүүлгэдэ туһа нэмэри хэхэ байнаб,—гэжэ тэрэ мэдүүлнэ.

Ш. Бадмаев.

Эд бараа һайнаар наймаална

«Советскэ худалдаа наймаае саашадань хүгжөөхэ хэмжээнүүд тухай» СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй ба КПСС-эй ЦК-гэй тогтоолнуудые Улан-Удын Универмагай коллектив һайшаалтайгаар угтаад, тэдэниие бэелүүлэн, эд товарай эрьесын жэлэй түсэб болзорһоонь урид дүүргээ. Тэдэнэр жэлэй эсэс болотор түсэбһөө гадуур 500 мянган түхэригэй эд товар худалдаха гэжэ шиидэһэн байна.

Эндэ худалдан абагшадай эрилтые гүйсэдөөр хангахын, худалдаа наймаанай культурые һайжаруулхын түлөө ехээр тэмсэнэ. Секци даагшад Константинова, Павлова, Конечных гэгшэд илангаяа һайн амжалтануудые туйлаһан байна.

И. Гроссман.

Жэлэйнгээ даалгабари 130 процент дүүргэбэ

Республикын Культурын министерствын «Киноремснаб» (начальнигынь И. Н. Рыжков) ажалай эмхидхэлые һайнаар табижа шадаһанай ашаар энэ жэлэйнгээ даалгабари 143 процент дүүргэбэ.

Киногой проекционно аппаратурые һэльбэн заһабарилга түбэгтэй, орёо хүдэлмэри юм. Теэд энэ хүдэлмэриие дүүргэдэг мастер Е. И. Новосёлов өөрынгөө харюусалгата уялгые һайнаар дүүргэнэ. Тэрэшэлэн малолитражна двигатель заһабаридаг мастер Н. Орлов, электрообмотчик М. М. Шевченко ба бусад даалгабаряа саг үргэлжэ 120 процент хүрэтэр бэелүүлнэ.

А. Мангатханов.

Редактор Б. Ц. ЦЫЖИПОВ.

Мүнөөдэр кино театрнуудта

«ПРОГРЕСС» кинотеатрта — уранһайханай шэнэ фильм «Слуга двух господ» (12, 14, 16, 18, 20 ба 22 ч.), киножурнал «Новости дня» № 62.

«ЭРДЭМ» кинотеатрта — уранһайханай венгерскэ шэнэ фильм «С юным сердцем» (12, 14, 16, 18, 20 ба 22 ч.), киножурнал «Советский спорт» № 10.

«ХРОНИКА» кинотеатрта — «Встреча на Эльбе» (12 ч. 30 м., 14 ч. 30 м., 16 ч. 30 м., 18 ч. 30 м. ба 20 ч. 30 м.), «Тяжелые годы» (22 ч. 30 м.).

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора—23, заместителя редактора—7-85, отв. секретаря—3-23, партийной жизни, сельского хозяйства—10-17, пропаганды и переводов—6-84, культуры и быта, промышленности —4-52, мест информации и писем—11-05. Для междугородных переговоров—16.

Н—00712. Типография отдела издательств и полиграфической промышленности Министерства культуры БМАССР.